Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 7./30. TREŠDIEN, 1952. G. 23. JANVĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VĪTOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31, 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

Jauns premjērs Francijā

Parīzē. — Francijas republikas prezidents aicinājis Edgaru Forē (Faurē) sastādīt valdību. 43 gadus vecais Forē savu 40 vīru kabinetu sastādījis no centristiem un labā spārna pārstāvjiem parlamentā. Šis kabinets politiski ne ar ko neatšķiras no iepriekšējā, Plevēna, kabineta.

Palīdzība Irānai

Teherānā. — ASV bez noteikumiem piešķīrusi Irānai $23.000.000 Četru Punktu palīdzības programmas ietvaros.

Komūnistu draudi

Londonā. — Indija esot brīdinājusi Rietumu valstis, ka PSRS steigšoties palīgā Ķīnai, ja Rietumu valstis bumbotu Ķīnas pilsētas.

Sav. Valstu karavīriem paaugstinātas algas

Vašingtona. — Ar prezidenta Trūmena gādību Kongresā steidzamības kārtībā pieņemts likums par karavīru algu paaugstināšanu 10 proc. apmērā. Lai gan „ekonomistu bloks" centās likuma caurskatīšanu aizkavēt, tomēr tas pieņemts ar 229 balsīm pret 89.

Senātā opozicija nav sagaidāma. Pēc jaunā likuma jaunkareivis saņems mēnesī $7.50 vairāk un ģenerālis $114.68.

Tito lūdz dolarus

Belgradē. — Dienvidslavijas ārlietu ministrs Kardels lūdzis Savienoto Valstu, Anglijas un Francijas valdības piešķirt Dienvidslavijai 86 milj. dolaru kredita tirdzniecīskās bilances pēdējo 6 mēn. iztrūkuma kārtošanai.

Noraidīšanas gadījumā smagi cietīšot bruņošanās rūpniecība.

Jauni ierobežojumi diplomātiem Maskavā

Maskavā. — Padomju Savienības ārlietu ministrija atkal ierobežojusi ārzemju diplomātu pārvietošanās brīvību. Maskavas rajonā 50 klm vietā tagad diplomātiem atļauts brīvi pārvietoties tikai 40 klm radiālā. Citos rajonos arī tas nav atļauts.

Ar to pašu rīkojumu diplomātiem aizliegts apmeklēt 22 pilsētas: Poltavu, Charkovu, Kirovgradu, Pliskavu, Vitebsku, Gomeļu, Omsku, Tomsku u. c.

Tāpat aizliegts ceļot pa Baltijas valstīm, Rietumukrainu, Baltkrieviju, Centrālo Āziju un dažiem Kaukaza apgabaliem.

Nemieri Ēģiptē

Izmailā. — Sadursmes Suecas kanāļa joslā turpinās. 20. janvārī, pēc kādas angļu mūķienes nogalināšanas, angļu karaspēks iztīrīja plašu arabu sektoru Izmailā, izraidot no tā lielu skaitu ēģiptiešu. Apcietināts 41 partizāns.

Kairo, cīpā starp policiju un studentu demonstrantiem pret „vājo" valdības politiku nogalināti 2 zēni un ievainoti 20 pieaugušie.

Atzīšanu neatsauks

Londonā. — No autoritatīviem avotiem nāk ziņa, ka Anglija savu komūnistu Ķīnai 1950. gada 6. janvārī doto atzīšanu neatsauks, kaut arī daudzas aprindas Anglijā domā, ka šī atzīšana, kas dota bez noteikumiem un sazināšanās ar britu valstu kopību un Savienotām Valstīm bijusi smaga politiska kļūda. Atzīšanu tomēr atsauktu, ja ķīniešu komūnistu „brīvprātīgie" lauztu pamieru Korejā, iebruktu Burmā, Malajā vai Indoķīnā.

Višinskis runā par „amerikāņu kanibāliem"

Parīzē. — AN Politiskajā komisijā Višinskis 3 stundu garā runā asi vērsās pret amerikāņiem, aizrādot, ka pamiera sarunām Korejā esot maz izredžu „amerikāņu kanibāļu" pārmērīgo prasību dēļ.

— ASV, — teicis Višinskis, — atteicās Korejas pamiera jautājumu apspriest AN, paļaujoties uz to, ka ģen. Ridžvejam un Vanflitam izdosies šo problēmu atrisināt kara laukā. Abiem šiem ģenerāļiem ir kanibāļu psicholoģija. Viņi laupa, iznīcina, nogalina, sievietes un bērnus, garīdzniekus, ārstus un visus, kas tiem gadās ceļā. Bet mūs cenšas pārliecināt, ka šie cilvēki likvidēs karu Korejā. —

Višinskis pareģoja Sav. Valstīm „saimniecisku pašnāvību," kas neizbēgama pārmērīgo bruņošanās izdevumu dēļ.

Nemieri Tunisijā

Tunisijā. — Francijas valdība noliegusi sasaukt nacionālistu partijas Neodestur kongresu. Nacionālisti prasa Tunisijas neatkarību.

Protestējot pret aizliegumu sasaukt kongresu, nacionālisti rīkoja ielu demonstrācijas, kurās, sadursmē ar policiju, 1 nonāvēts un 30 cilvēku ievainoti.

PALIKSIM BRĀĻI LIELAJĀ BRĀLĪBĀ

Daugavas Vanagu Kanadā gadskārtējais delegātu salidojums Toronto

Vēlēšanu rezultāti: DV Kanadas valdē ievēlēti: priekšsēdis P. Balodis, priekšsēža vietnieks O. Kļavenieks, sekretārs I. Jankovskis, Aprūpes un Saimniecības nozares vadītājs V. Mukts, kasieris un mantzinis A. Putniņš, biedrzinis L. Līdums, Jaunatnes nozares vadītājs A. Bitners, Kultūras un Informācijas nozares vadītājs E. Krūka, Aprūpes nozares vadītāja palīgs V. Miķelsons. Revīzijas komisijā ievēlēti: priekšsēdis R. Grava, sekretārs J. Treijs, loc. V. Grāvelis. Goda tiesā ievēlēti: V. Putns, F. Lucis un B. Lūsis. Par Apgāda Daugavas Vanags vadības locekļiem no DV Kanadā ievēlēja K. Purmali un V. Muktu; par DV Centrālās valdes locekli no DV Kanadā K. Purmalu.

Sanāksmes lēmumi: DV aprūpes darbu Kanadā vada DV organizācijas Aprūpes nozare. Nozares vadītājs ir DV Kanadas valdes ievēlētais valdes loceklis, un katra nodaļas valde izrauga viņam savā nodaļā vienu palīgu.

Lai rastu regulārus ienākumus aprūpes vajadzībām, nodaļas populārizē domu par tautiešu publisku saistību uzņemšanos grūtdieņu atbalstam, ziedojot 1 darba stundas algu mēnesī, un šos ziedojumus iemaksājot Aprūpes nozares vadītāja palīgam nodaļā. DV Rietumvācijas valdes rīcībā nodotos aprūpes līdzekļus, kuriem nav DV KV īpašas atzīmes par izlietošanas specifikāciju, var izlietot arī kultūrālajai aprūpei.

DV aicināti veicināt latviešu koŗa dibināšanu katrā latviešu centrā, kur tāda vēl nav.

Rīkot dziesmu svētkus sūtņa Kārļa Zariņa apciemojuma laikā šovasar Kanadā.

Rūpēties, lai latvieši mājās, īpaši ar bērniem, runātu latviski, dibināt skautu un mazpulcēnu pulciņus tur, kur to nav, lai latviešu bērnus saglabātu latviešu garam.

Uzaicināt DV nodaļas dibināt svētdienas skolas tais vietās, kur to vēl nebūtu.

Mākslinieciskos sarīkojumus organizējot, ievērot līdzsinējo centrālizēto turneju principu, kas ļauj arī attālākās un latviešu retāki apdzīvojamās vietās tikt pie vērtīgiem mākslinieciskiem priekšnesumiem.

Mākslinieku honorārus nolemj maksāt procentuāli sarīkojuma ienākumiem.

Aicina nodaļas maksājumus KV un CF nokārtot līdz 1952. gada 31. martam.

Nolemj aicināt mācītāju A. Lūsi un māc. Dr. theol. B. Kokinu par DV Kanadā mācītājiem.

DV delegātu sanāksme atzīst, ka Eiropas Brīvības Komitejas Latviešu Kopa savus uzdevumus vissekmīgāki veiks tad, ja tajā demokratiski būs pārstāvētas aktīvākās un daudzskaitliskākās latviešu organizācijas trimdā un tādēļ sagaida, ka tajā vidrīzākā laikā būs pārstāvēti arī Daugavas Vanagi.

Vienbalsīgi nolemj izteikt vissirsnīgāko pateicību par darba veikumu apgādā Daugavas Vanags saimn. vad. K. Purmalam un laikraksta Latvija Amerikā atbildīgajam redaktoram H. Vītolam.

Daugavas Vanagu gadskārtējā delegātu sanāksme ilga divi dienas, 19. un 20. janvāri, un notika DV Toronto nodaļas namā. Sanāksmi, plkst. 15,40 atklāja DV Kanadas Valdes priekšsēdis Purmalis ar īsu uzrunu, kuŗā teica:

„Augsti godātie delegāti, draugi, Daugavas Vanagi!

Atļaujiet jūs no sirds apsveikt šai DV delegātu gadskārtējā salidojumā šai zemē, pēc skaita otrā, un novēlēt jums visiem gaišu padomu un taisnu spriedumu visos svarīgos jautājumos, ko jūs atradīsit par pareizu un vajadzīgu šeit izspriest un izlemt.

— Šī sanāksme ir zīmīga un svarīga tāpēc, ka tā ir augstākais likumdevējs organs Daugavas Vanagiem visā Kanadā. Un lai tādēļ man šeit atļauts izteikt cerību, ka ikvienu no jums vadīs pienākuma apziņa pret savu organizāciju, viena doma: **Latvija un Daugavas Vanagu organizācija — pirmajā vietā!**

Mēs, saskaņīgi ar savām profesionālām vai atmiņu interesēm varam piederēt arī pie citām un varbūt vairākām organizācijām, bet, Daugavas Vanagi būdami, visus Daugavas Vanagus Kanadā pārstāvot un viņu vārdā runājot, mēs nedrīkstam mūsu — DV — organizāciju uzlūkot kā **līdzekli** citai organizācijai. Daugavas Vanagu organizācijas intereses mums allaž jāstāda pirmajā vietā, nekad ne otrā vietā.

— Atklājot šo DV delegātu otro gadskārtējo salidojumu Kanadā, lai vēlreiz jums mans sirsnīgākais sveiciens un dievpalīgs. Latviju un DV — pirmajā vietā!

Sekmes un veiksmes mūsu kopējā darbā!"

Nama saimnieku, Toronto DV, vārdā delegātus sveica DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis Groskopfs, aicinot delegātus taisnam un svētīgam darbam. No DV Pārstāvības ASV sveicienus nesa Pārstāvības sekretārs, pievienojot tiem labākos novēlējumus raitam, saskaņīgam un raženam darbam. DV nāk no visām Latvijas malām, no Kurzemes un Zemgales, no Vidzemes un Latgales laukiem un pilsētām, bet viņi visi saistīti neaizstājamām saitēm, kopš tā brīža, kad tie privāto tērpu pārmainīja pret kara svārku un līdz ar to iekļāvās dzelzs disciplīnā, no kuŗas novirzīšanās varēja nozīmēt tikai iznīcību. Kopš tā brīža viņi bija atteikušies no personiskās brīvības Latvijas brīvības labā un gatavi ziedot savu dzīvību, lai Latvija dzīvotu. Vairāk dot neviens nespēj. Lai paliekam uztiecīgi šīm ciešām saitēm, kas mūs vienoja vakar, kas mūs vieno šodien un, cerams, mūs vienos rīt.

O. Kļavenieks nolasīja DV Rietumvācijas Centrālās) atsūtīto apsveikumu, kas adresēts DV KV priekšsēdim Purmalim:

(Turpinājums 6. lpp.)

ASV PREZIDENTA PATEICĪBA

Atzīmējot Latvijas neatkarības dienu pag. g. 17. novembrī, Vašingtonas Latviešu Biedrība nosūtīja ASV prezidentam Trūmenam ar 19. novembri datētu vēstuli, kuŗā izteica pateicību par Latvijas pakļaušanas Padomju Savienībai neatzīšanu, apliecinot savu lojālitāti un atbalstu ASV valdības politikai, kas pievērsta Baltijas valstu atbrīvošanai iespējamiem līdzekļiem.

16. janvārī biedrības priekšnieks K. Kalniņš saņēmis Valsts Departamenta Sabiedrisko Sakaru nodaļas priekšnieka v. Bena G. Krosbija (Crosby) Valsts sekretāra uzdevumā 15. janvārī rakstītu vēstuli, kuŗā teikts:

„Prezidenta uzdevumā mani lūdza Jums pateikties par Jūsu vēstuli, kas rakstīta 1951. gada 19. novembrī sakarā ar Vašingtonas Latviešu Biedrības Latvijas Neatkarības dienas atceri. Viņš augsti vērtē Jūsu grupas atbalstu politikai, ko piekopj šī valdība pret Baltijas valstīm un Jūsu komentārus par Amerikas Balss raidījumu Latvijai veiksmīgumu.

Savā 9. janvāŗa vēstījumā par Valsts stāvokli, prezidents atkal izteica valdības dziļāko interesi un rūpes par padomju tirannijai pakļauto tautu labklājību. Viņš teica:

„Nākamā gada laikā mums nav jāaizmirst to cilvēku ciešanas, kas dzīvo aiz dzelzs priekškara. Tur apspiež minoritātes, pārkāpj cilvēka tiesības, vajā ticīgas. Mums būtu jāturpina atklāt šīs netaisnības. Mums būtu jāturpina un jāpaplašina Amerikas Balss darbība, kas nes mūsu cerības un patiesības vēstījumu šīm tautām un citām tautām pasaulē."

Ne zeltu, bet tēraudu — prasa Čerčils

Nobeidzot viesošanos Amerikā, Uinstons Čerčils 17. janvārī teica runu Savienoto Valstu Kongresā. Līdzīgi abām iepriekšējām reizēm, kad viņš uzrunāja ASV Kongresu, arī šoreiz dižākais Rietumu valstsvīrs teica vēsturiskus vārdus. Šoreiz Čerčils mudināja Savienoto Valstu likumdevējus un visus, kas viņa vārdus sadzird, kopot pūliņus brīvās pasaules aizsardzībai, lai glābtos no boļševisma briesmām. Savas nācijas vārdā britu valdības galva deklarēja, ka Lielbritanija stāv un cīnās plecu pie pie pleca ar Savienotajām Valstīm pret lielākajām briesmām, kas draud pārņemt visu pasauli. Tālab ne zeltu, bet tēraudu viņš vēlas no Amerikas. Briti pieliks maksimālās pūles Rietumu militāro spēku celšanai. — Amerikas likumdevējiem viņš cieši piekodināja neizlaist no rokām atombumbu, kamēr nav cita līdzekļa, kas ļautu turēt savās rokās miera atslēgu.

Parādoties un uzkāpjot daudzu mikrofonu aplenktā un spožo gaismu apmirdzētā runātāja paaugstinājumā, vētrās rūdīto Britanijas kapteini cildināja ilgi un vētraini aplausi, kādus reti pieredzējuši pašu zemes dižākie dēļi. Mirkli draudzīgi uzlūkojis plašo klausītāju pulku, ko klusumā sasprindzināja kāre dzirdēt, Čerčils bez kāda ievada jau ar pirmajiem vārdiem skāra jautājumu, kas Savienototo Valstu naudas lādes visatbildīgākos sargus — Kongresa locekļus — interesēja visvairāk: par līdzekļiem ārzemēm. Jaunus aplausus un sirsnīgus smieklus izraisīja viņa pirmais teikums: „Neesmu šeit ieradies, lai prasītu no jums naudu. Ne zeltu, bet tēraudu." Un tad, nepārtraukti lūkodamies Kongresa locekļu sejās: „Neesmu nācis prasīt naudu, ar ko mums, britiem, uzcelt komfortablu vai ērtu dzīvi. Lai saglabātu pašcieņu, par to britiem jārūpējas pašiem, — viņiem pašiem jāsagādā ērtības dzīvei." Piebildis, ka tas jau arī šodien nav pats galvenais, viņš izcēla turpmāko, katru vārdu atsevišķi izskandējot: „Mūsu zemei vajag tēraudu, lai celtu mūsu un līdz ar to visu Rietumu militāro stiprumu, pret boļševiku agresiju." Te Čerčils vēl atzīmēja, ka britu valsts saimniecība jau sākusi atveseļoties.

TĀ NAV RIETUMU VAINA

Raksturojot pārmaiņas, kas notikušas politikā pēc 1943. gada, kad viņš pēdējo reizi uzrunāja ASV Kongresu, britu premjērs konstatēja: „Agrākie sabiedrotie ir kļuvuši ienaidnieki un toreizējie pretinieki ir kļuvuši sabiedrotie. — Padomju Savienība, agrākais galantais sabiedrotais, ir nelietīgi valkājis Rietumu pasaules uzticību un labo gribu. Tā nav Rietumu vaina, ja starp viņiem un zemju grupu aiz dzelzs aizkara ir pavērusies dziļa plaisa! "

„Tagad mūsu priekšā nostājušās jaunas ārkārtīgas briesmas — Sarkanā Ķīna," Čerčils tālāk konstatēja. Tūdaļ gan sekoja piebildums, ka, domājot par Ķīnas nākotni, viņš vēl arvien nezaudējot cerības. Pašreizējais stāvoklis Ķīnā vēl nenozīmējot, ka tā uz paaudzēm būs iekļauta komūnistu kopā.

KOREJAS UPURI NAV VELTI

Goddevīgi apliecinājis faktu, ka Savienotās Valstis nes deviņas desmitdaļas vai vēl vairāk no Korejas sloga, un cildinājis amerikāņu izšķiršanos palīdzēt Korejai, Čerčils svinīgi deklarēja: „Esmu dziļi pārliecināts, ka jūsu un mūsu karavīri nav ziedojušies veltī." Pēc viņa domām Apvienoto Nāciju izšķiršanās apturēt komūnisma agresiju Korejā ar varu ir padziļinājusi ne vien amerikāņu un britu, bet visas Rietumu pasaules gatavību aizsargāt mieru un taisnību viscaur pasaulē. Nobeidzot Korejas jautājumu, viņš paziņoja, ka Savienotās Valstis un Lielbritanija jau vienojušās, ko darīt, ja pamiera sarunas izjuks. Abas lielvalstis esot gatavas atbildei, un tā būšot ļoti noteikta un efektīva.

(Nobeigums 6. lpp.)

Čerčila runas vērtējumi

Čerčila runas laikā Kongresa lo žās sēdēja diplomāti, ASV valdi bas, virstiesas un virspavēlniecība pārstāvji. Prezidents Trūmens ne bija ieradies, bet viņa kundze a meitu noklausījās premjēra runu Kopā ar viņām bija ieradusies a Čerčila meita Zāra.

Lielākai daļai Kongresa dept tātu Čerčila runa ļoti patikusi. Se nātors Limans izteicies, ka tā bij si „liela cilvēka liela runa." Vic prezidents Barklejs un citi run atzinuši par lielisku. Bet daļa r publikāņu nav apmierināti. Dep tāts Hofmans teicis: „No runas s cināms, ka Čerčils pirmām kārtā aizstāv Angliju. Lai viņš neņe ļaunā, ka mēs pirmām kārtām ai stāvam Ameriku."

Tafts lakoniski piezīmējis, ka angļu valoda esot lieliska.

SAVIENOTAJĀM VALSTĪM TUVOJAS GRŪTAS DIENAS

AUGOŠĀS KOMŪNISMA BRIESAMS PRASA PIETICĪGĀKU DZĪVI, LIELĀKUS NODOKĻUS UN BRUŅOŠANOS

Vašingtonā. — Iepazīstīnādams Kongresu ar savas valdības saimniecības jaunā gada programmu, prezidents Trūmens ieteica atvēlēt vairāk līdzekļu palīdzībai sabiedroto zemēm, pastiprinot cenu un kredītu kontroli, uzlabot strādājošo sociālo nodrošināšanu, revidēt Tafta —Hertteja pretstreiku likumu un turpināt dzīvokļu īres ierobežošanu. Prezidents uzsvēra, ka 1952. gads amerikāņu tautai nebūs saimnieciski visai patīkams. Vajadzēs daudz ko pieciest un uzņemties jaunas grūtumu nastas, lai paveiktu pašu galveno: sagatavotos pret arvien augošajām agresīvā komūnisma briesmām, ceļot ASV un tās sabiedroto aizsardzības spēkus.

Atzīmējis, ka šis būs pirmais smagas piepūles gads, prezidents paskaidroja, ka jau 1953. g. jūnijā Savienoto Valstu federālie izdevumi būs sasnieguši īsti stratosferiskus apmērus. Gadskārtējie izdevumi tad būs starp 85 un 90 biljoniem dolaru. Jārēķinās, ka rūpju pilnās dienas turpināsies vēl divi līdz trīs gadi. Ievērojami samazinās automobiļu, radio un televīzijas aparātu un daudzu citu pieciešamu priekšmetu ražošanu. Cels mazāk ģimeņu mājiņu, mazāk skolu un slimnīcu. Nesamazinās pārtikas produktu un apģērbu piederumu produkciju.

No prezidenta 13.000 vārdu garā ziņojuma visīdzīgāko Kongresa locekļu reakciju izraisīja valdības prasība paaugstināt nodokļus.

Prezidents paskaidroja, ka nodokļu papildinājumu varētu iegūt, aizlāpot caurumus nodokļu sistēmā, kas vēl pilnam nesedz ASV saimniecību, atceļot dažādās priekšrocības un izņēmumus nodokļu piemērošanā, kā arī paceļot nodokļu likmes. Vēl nav zināmas jauno nodokļu plānu detaļas, kā arī cik tas ietekmētu t. s. individuālo ienākumu nodokli, kas skar arī katru iecelotāju.

Lai neapgrūtinātu savu vēlēšanu gadā politisko mērķu īstenošanu, kā demokratu, tā arī republikāņu Kongresa locekļi jau vairākkārt deklarējuši, ka pretosies jebkāda veida nodokļu pacelšanai vai jaunu radīšanai. Tālab Trūmena valdībai nenāksies viegli iegūt tautas pārstāvju atzīšanu nodokļu skrūves pievilkšanai. Sagaidāms kompromisa atrisinājums, jo Kongresa locekļi, kam reālās komūnisma briesmas zināmas daudz labāk nekā caurmēra amerikānim, arī saprot, ka apbruņošanās ziņā ilgstoši nevar būt aiz Maskavas, bet te jāpanāk un jāgūst pārsvars.

Abonentu ievērībai
ABONENTI SAVIENOTĀS VALSTĪS
MŪSU LAIKRAKSTU VAR SAŅEMT
AR GAISA PASTU,
piemaksājot $0.95 mēnesī
LAIKRAKSTA ĪPAŠAI PIEGĀDEI
«SPECIAL DELIVERY»-
piemaksa mēnesī ir $1.25

Vācijas priekškaŗa parādi

Londonā. — 28. februārī sanāks konference, kas spriedīs par Vācijas priekškaŗa parādu likvidēšanu. Konferencē piedalīsies 27 valstis.

Vācijas priekškaŗa parāds ASV ir — 650 milj. dolaru.

PAMIERA SARUNAS KOREJĀ

KOMŪNISTI AR SARKANĀ KRUSTA PĀRSTĀVJIEM NEVĒLAS RUNĀT

Panmundžonā. — Korejā, meļkorejiešu gūstekņu, virsnieki un kareivji, atsakās repatriēties, Ķīnas delegāts Cai Čaivers paziņojis:

„Ķīnas komūnisti cīnīsies pret sabiedroto plānu sūtīt ķīniešu karaspēka gūstekņus uz Formozu. Ja sabiedrotie mēģinās nodot ķīniešu tautas nāvīgākajam ienaidniekam Čanam kaut vienu vīru, Ķīnas tauta „ies nāvē," lai to aizkavētu."

*

Nedēļas nogalē Panmundžonā izcēlās jauns incidents: sarkanie apgalvoja, ka sabiedroto bumbvedēji neitrālajā joslā nometis bumbu pie Kesonas. Notikuma vietā ieradās jūras kājnieku korpusa pulkvedis Morejs, kam sarkanie uzrādīja eksplozijas vietu un bumbas šķembas. Izpētījis apstākļus, pulkvedis teicis: „Redzams, šeit tiešām notikusi eksplozija, mēs centīsimies noskaidrot apstākļus"

*

ASV ģenerālstābu priekšnieks ģen. Bredlijs Senāta komisijai ziņoja, ka ar nepārtrauktajiem mēģinājumiem aizkavēt pamiera sarunas, komūnisti nav nekā panākuši:

Viņš teicis: — Sabiedrotie vēl vienmēr cerē, ka Korejā izdosies panākt mieru. Svarīgi, lai miera līguma pamatos būtu „cietspunkts," jo vienošanās Korejā tāds paraugs turpmākajiem vienošanās aktiem visos pasaules neuralģiskajos rajonos.

Pēdējos 6 mēnešos mēs darām maksimāli iespējamo kaŗa pārtraukšanai. Šajā laikā daudzās vietās atskanējušas balsis, ka sarkanie izmantojot laiku, lai nostiprinātu savus militāros spēkus. Varu teikt, ka tā tas nav. Kaŗa darbība Korejā nav pārtraukta un, kur vien iespējams, mēs ienaidniekam esam nodarījuši ievērojamus zaudējumus.

Beļģijai jauna valdība

Briselē. — Beļģijas jauno valdību sastādījis bij. finanču min. Van Huts. Kabinetā ieiet vienīgi kristīgie sociālisti, kam parlamentā vairākums.

ŠINĪ NUMURĀ:

* FRANCIJAI JAUNS PREM JĒRS 1:1
* ASV PREZIDENTA PATEICĪB 1:7
* ASV GRŪTAS DIENAS 1:1
* PALIKSIM BRĀĻI 1:3
* NE ZELTU, BET TĒRAUDU 1
* MŪSU SAITE GRĀMATA 1:4
* TRICHINELLOZE 3:5
* „NECILVĒKU ZEMĒ" 3:2
* NODEVĒJU SKOLAS 4:1
* ELDORADO 4:5
* KAPT. KARLSENA GODIN ŠANA 6:3
* KATINA PADOMJU NOZIEGUMS 6:1

LATVIJA

Ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Mūsu saite — grāmata

Dr. phil. H. TICHOVSKIS
LNAK Kultūras un Izglītības nozares priekšnieks
(Draudzīgā aicinājuma dienas atcerei)

Lai varētu dzīvot un attaisnot pilnvērtīga sabiedrības locekļa vārdu, cilvēkam vajadzīga miesas un gara barība. Gara barību viņam sniedz laba grāmata, iespiestais vārds. Mums nav šiki jāpierāda grāmatas lielā nozīme civilizācijas vēsturē. Grāmata atspoguļo cilvēces radītāju garu kopš kultūras sākumiem. Seno ķīniešu gudrības, indiešu svētās Vēdas, Vecās Derības praviešu Dieva varenības cildinājumus, Kristus evaņģēlijus, sengrieķu epu un drāmu, romiešu tiesības un dzeju mūsdienām ir saglabājusi rakstītā un iespiestā grāmata. Grāmata ir kultūrestures avots, spogulis un cilvēka uzticamākais draugs. Kā stādi un pukes sniedz augļus un rotā mūsu apkārtni, tā grāmatas rotā mūsu garu un dvēseli, sniedz ziņāšanas sekmīgai dzīves veidošanai un darba veikšanai.

Vairāk kā 350 gadu latviešu grāmata ir pavadījusi mūsu tautas dzīvi tās baltās un nebaltās dienās. Neatkarīgās Latvijas laikā mūsu literatūra, grāmata un prese piedzīvoja jaunu lielu uzplaukumu. Nebūdami materiāli bagāti, mēs bijām bagāti garā. Iespiestā vārdu izplatības ziņā Latvija atradās civilizēto māciju pirmajās rindās. Īslu spožumu latviešu grāmata iegava Draudzīgajā aicinājumā, ko bija ierosinājis un ar savu piemēru iedzīvinājis Latvijas pirmais un pēdējais ministru prezidents Dr. Kārlis Ulmanis.

Draudzīgajam aicinājumam bija tik lieli panākumi, ka mūsu valsts pastāvēšanas pēdējā posmā ik gadus šais gara kultūras svētkos pildījās mūsu skolu un biedrību bibliotēkas ar grāmatām, gleznām, mūzikas un mācības līdzekļiem. Par katra pilsoņa pienākumu kļuva grāmatu dāvināšana savai skolai, bērniem, vecākiem, draugiem un paziņām. Latvju Dainās cildinātais dāvanu tikums bija atdzimis pacilātā veidā, un zelta ābele ar saviem greznajiem ziediem kā ar spirdzinošu rasu veldzēja garāmgājējus. Draudzīgais aicinājums bija kļuvis par īpatnēju augsta līmeņa latvisku kultūras notikumu.

Mūsu valsts barbariskie postītāji un latviskā gara izskaudēji, prohms, izpostīja dzimtenē arī šo skaisto tradiciju. Tāpēc mūsu trimdinieku saimei, kas apņēmusies sargāt un tālāk veidot latviešu nacionālo kultūru, ir kļuvusi par pienākumu arī Draudzīgā aicinājuma idejas saglabāšana. Šai sakarā mēs 28. janvārī par jaunu uzsveram, ka, ar mūsu zemes un tautas vienības izpostīšanu, vēl nav mums atņemts viss, nav salauzts mūsu vadītājs gars, nav apsīcis cīņas spars par mūsu tautas tiesībām un brīvību. Latvija turpina dzīvot savā valodā un tās glabātājā — grāmatā. Šinī brīdī mēs apzināmies, ka mūsu trimdas dzīve būtu nepanesama un gluži pelēka, ja mums trūktu savas grāmatas, laikraksta un žurnāla.

Šodien mēs ar gandarījumu apliecinām, ka mūsu grāmata un līdz ar to latvisko gara kultūru ir glābusi trimdinieka pieticīgā cela soma. Katram tautietim trimdas gaitās blakus maizes garozai atradās arī viņa mīļākā grāmata. Tās pavairojot, Vācijas trimdas gados mums radās iespēja atjaunot mūsu nacionālās skolas. Mūsu trimdas rakstniekiem atplauka drosme un ierosme tālākam radīšanas darbam. Ja mēs šodien plašajā pasaulē esam izkaisīti, atstāti un nabagi materiāli, tad mēs esam vēl bagāti ar savām grāmatām. Latviskā grāmata un iespiestais vārds mūs vieno pāri kontinentiem un okeāniem. Zelta ābele ir sekojusi mums līdzi tālajā un garajā trimdā, un tā kā labā māte ir kļuvusi mūsu vēlmju un alku remdinātāja un mierinātāja. Mūsu grāmata un iespiestais vārds joprojām dzīvo, un līdz ar to dzīvo latviešu tauta, Latvijas valsts un viņas brīvības ideja.

Mūsu jaunatnei jāsaprot, ka bez latviešu valodas, bez latviešu grāmatas viņai būtu tukšs un nepilnīgs arī viņas tēvijas Latvijas vārds. Dienišķo maizi jaunatnei gan sniedz darbs tai zemē, kur viņa mīt līdz ar saviem vecākiem un citiem tautiešiem, bet gara barību, kas cilvēku veido par vērtīgu īpatni, par derīgu nācijas locekli, sniedz tikai nacionālā literatūra, latviskā grāmata.

Draudzīgā aicinājuma atceres dienā mēs cildinām savu grāmatu, savus rakstus un to radītājus. Godinot tos, mēs godinām savu valsti un tēviju Latviju, bet godinot Latviju, mēs apzināmies, ka mēs joprojām esam darbīgā cīņā par savas zemes brīvību un neatkarību. Lai Draudzīgā aicinājuma dienas, ierosināti, mūsu tautieši paveras mīļu skatu uz savu grāmatu skapi vai tuvākās grāmatnīcas plauktu, tur atradīsies kāda grāmata dāvanai. Lai latviešu grāmata kā dāvana ceļo uz tuvākām skolām, bibliotēkām, pie tautiešiem tuvumā un tālumā. Latviskā grāmata un iespiestais vārds lai top mūsu saticības, sirsnības un kopējo mērķu saite!

Sagaida augstu kultūras darbu

Jaunanglijas Baltiešu Biedrības (Baltic Society of New England Inc.) savā gada sanāksmē 7. janv. Bostonā pārvēlēja amatpersonas. Biedrības prezidenta amatā otru gadu paliks igauņu prof. A. Estami, viceprezidenti: Dr. Bruno Kalvaiti (lietuvju) un māc. Ernests Spīgulis. Direktoru kolēģijā no latviešu puses iegāja māc. K. Selmers, māc. J. Graudiņš, vijolnieks A. Brakmanis, kpt. Neimanis un vēsturnieks Kārlis Skapars. Par kasieri b-bā arī turpmāk paliek A. Tiltiņš, kas darbojas šajā amatā no biedrības dibināšanas dienas.

Mesačusetas valsts DP komisijas sekretāre O'Konnore (Mrs O. Connor) teica svētku runu, kuŗā slavēja latviešu jaunos emigrantus ASV. Runātāja atzīmēja, ka ASV immigrācijas iestāžu uzskats ir — baltiešiem brīvība nav vairs jāmāca, jo viņi to ilgus gadus pazinuši un kopuši savā dzimtenē. Tas baltiešus stipri atšķir no lielākās daļas pārējo DP emigrantu, kas brīvību nekad nav pazinuši. Tāpēc no baltiešiem sagaidām, ka viņi, ieradušies brīvā zemē, attīstīs augstvērtīgu kultūras darbu, kas dažādos virzienos varētu ne tikai izpausties, bet arī bagātināt amerikāņu kultūras dzīvi. Kā piemēru viņa ieteica uzrakstīt scenāriju kādai latviešu tautas pasakai televīziju uzvedumiem.

Runai sekoja mūzikāli priekšnesumi; sajūsmu izraisīja jaunais igauņu vijolnieks Ulfs Vigla un lietuvju tautas deju grupa. Nākamā gadā par b-bas prezidentu pēc statūtiem ievēlēs latvieti.

Ieteicams, lai latviešu sabiedriskie un kultūras darbinieki b-bas darbību atbalstītu, vispirms iestājoties par biedriem. Bez LLV Bostonā šī latviešiem ir vienīgā apvienība, kuŗā lielā sirsnībā sastopas visu triju tautu piederīgie. Biedrība dibirstai Baltijas valstu okupācijas laikā, un tās mērķis ir cīņa par 3 Baltijas valstu brīvību un neatkarību.

Osv. Akmentiņš

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

AIZRĀDĪJUMS

Toronto Latviešu Biedrības Jaunatnes kursi š. g. 26. janvārī, pl. 6 Sv. Andreja baznīcas telpās rīko Draudzīgā aicinājuma un Latvijas de jure dienas atceres aktu.

Māc. A. Lūša priekšlasījums par Draudzīgā aicinājuma nozīmi un māc. A. Čopa uzruna sakarā ar LNAK Centrālās bibliotēkas atklāšanu.

TAUTAS AUGSTSKOLA ŅUJORKĀ

Ņujorkas pilsētas izglītības pārvalde nodevusi Latviešu Tautas Augstskolas rīcībā telpas Washington Irving ģimnazijā, 40 Irving Place, 16. ielas stūrī pie Union Sq. Mācības notiks otrdienās un ceturtdienās no 7—10 vak. 728 istabā 7. stāvā.

Otrdien, 22. janvārī sākās mākslas amatniecības kursi dāmām. Skolotājas — Kaucmindes institūta absolventes Rasma Ence un Skaidrīte Zārde. Ceturtdienās notiks angļu valodas kursi Helēnas Sviestiņas vadībā. Klausītājus iedalīs pēc zināšanām.

Mājas pārvaldnieku teorētiskais kurss beidzies. Sāksies praktiskie darbi namos, kas apgādāti ar visām modernām ierīcēm. Pēc tam notiks pārbaudījumi un izsniegs apliecības.

Sestdienās priekšlasījumi sabiedriskos jautājumos notiks līdzšinējās telpās, 59 E. 2. St., (IND pazemes 2. Ave piestātne). 26. janvārī sāksies lekciju ciklš par apdrošināšanu, nekustama īpašuma iegūšanu un naudas ietaupījumu lietderīgu izmantošanu.

Koncerta daļā piedalās: komponists Tālivaldis Ķeniņš, operdziedonis Jānis Niedra, koncertdziedātāja Elza Sedliņa un aktrise Dzidra Indzere.

MAINĪTA DZĪVES VIETA

ALA Aprūpes Biroja Juriskonsultācijas vadītājs mag. iur. Kārlis Vanags mainījis adresi:

310 East 24th St., Indianapolis 5, Ind.

Par juriskonsultu Vašingtonas valstī apstiprināts mag. iur. Herberts Janieks 470 — 16th Ave, Longview, Wash.

ALFR. KALNIŅA PIEMIŅAS VAKARS

LNAK Kultūras nozare rīko Alfreda Kalniņa piemiņas vakaru svētdien, š. g. 3. februārī, plkst. 6, vakarā. Sv. Andreja baznīcas lielajā zālē Toronto.

Par A. Kalniņa nozīmi latviešu mūzikā runās komponists T. Ķeniņš. A. Kalniņa darbus atskaņos E. Timmermane (klavieres) un P. Geistauts (dziesmas).

MĀCIES SEVĪ AIZSARGĀT!

Toronto Centr. YMCAs biedriem ceturtdien 24. janvārī, plkst. 8.30 vakarā sāksies praktisks kurss pašaizsardzībai pēc pazīstamās Judo sistēmas. Apmācības notiks ceturtdienās pavisam 10 reizes. Dalības nauda $2.00, bet $1.00, ja kursu apmeklējis vismaz 7 reizes.

Piedalīties var ikviens, kas ir sporta nozares biedrs, Dalībnieku skaits nevar pārsniegt 60 personas, tādēļ pieteikšanās izdarāma iespējami ātri. Tuvāka informācija pie Centrālās YMCAs sporta direktora.

SLIMO PATEICĪBA ZIEDOTĀJIEM

Sirsnīgi pateicamies visiem, kas atcerējušies mūs ar dāvanām Valsts svētkos un Ziemsvētkos, bet īpaši: R. Ozolam un Ročestras ev.-lut. draudzes kopai — zied. $77.00; māc. A. Bauskim un Toledo ev.-lut. draudzes kopai — $25.00; J. Vālēnam un Vilimantikas latv. ev.-lut. draudzei — $27.00; L. Norbergai M. Sternai, K. Zariņam un Lankasteras latv. baznīcas kopai .... $25; J. Zābakam un Latviešu apv. Oaklandes tautisko deju kopai $25.00; H. Straubei Indianapolisā — $5.00; O. Cirītim, Hamiltonā Kanadā — $20.00; Baltimoras latv. b-bas dāmu komitejai $125.00; A. Hvaštkovam un Laramie Vilimant. ltv. kopai $10.00; E. Līcei Sītlā $3.00; R. Sinātei un latv. skolai Grand Havenā $26.00 un 2 saiņi; māc. K. Ozoliņam un ziedotājiem Norvalkā — $10.00; M. Upeniecei Detroitā $3.00; Fr. Kalniņam St. Paulā Minn. $2.00, Tipaiņa ģimenei Bostonā $5.00; E. Terbertam — Miezītim Brūklinā $2.00; J. Šauriņam un tautiešiem Ludvigsburgā DM 150.00; ziedotājiem caur laikrakstu Laiks $11.25; nezināmam ziedotājam caur Baltic Parcel Service — $25.00; I. Lilientālei Broktonā $5; A. Bitem Meivūdā, Ill. $5.00; LCK pārst. Bavārijā darbiniekiem DM 20.—; māc. J. Turkam un Sv. Jāņa draudzei Kalamazū DM 105.—; E. Skrastiņai Dallas Teks. $5.00; A. un B. Zeibotiem Londonā DM 165.—; I. Kņezinskai Hopkinsvillē $10.00; R. Cirbam Edgerton, Visc. $20.00; māc. A. Čopam Torontō — DM 124,85; H. Dzelzkalnam, M. Nordheimai un Myhrosei Norvēģijā — zivju aknu trāns un zivju konservi; A. Andersonam — 1 saiņis; K. Buliņam un Corner Brookas latv. kopai — 4 saiņi; A. Gedvilo Filadelfijā 1 sainis; M. Sviķei Bradfordā — 1 sainis; K. Akermanim un M. Segliņai Minsterē — 1 sainis; A. Šulcei Telfordā — 9 saiņi; A. Dunduram Čikagā 1 sainis; K. Zaļkalnam Mineapolisā 1 sainis; A. Plato Ņujorkā 1 sainis; A. Stepanekai Minchenē 1 sainis; nezināmam ziedotājam 1 sainis.

Pateicību tautiešiem, kas ziedojuši latv. kapu zīmju izgatavošanai, publicēsim atsevišķi. Apdāvināto 114 latviešu slimnieku vārdā

Gautingas sanatorijas latv. kom.

ZINAS NO EIROPAS

AIZVESTO SARAKSTI DĀNIJAS KARALIM

Pirms Ziemassvētkiem, LAD pr-dis un LNFS pārstāvis V. Briedis, kapteiņa J. A. Hvued pavadībā ieradās karaļa pilī un pasniedza kabinetsekretāram-kamerkungam grāmatu „These Names Accuse", nodošanai Viņa Majestātei karalim Frederikam IX.

Aizvesto sarakstam pievienots raksts ar pateicību par doto patvērumu un politisko aizsardzību Dānijā.

Viņa Majestāte Karalis, caur kabinetsekretāriātu, piesūtījis V. Briedim pateicību par saņemto grāmatu — These Names Accuse.

AIZRĀDĪJUMS

Prof. Jāzepa Vītola skaņdarbu vakars notiks sestdien, 2. februārī, plkst. 8 vak. Filadelfijā, New Century Club telpās, 124 So. 12-ā ielā. Piedalīsies koncertdziedātāja A. Vītola, pianiste V. Plūdone-Sīlis, vijolniece L. Ziedone, Filadelfijas latv. vīru dubultkvartets un ev.-lut. Sv. Jāņa draudzes jaukts koris brīvmākslinieka J. Ūdra vadībā. Klav. pavadītāja J. Elks-Elksnīte. Par J. Vītola dzīvi runās V. Bērzkalns.

JAUNA VALDE

1952. g. 6. janv. pilnsapulcē Hamiltonas DV nodaļa ievēlēja jaunu valdi.

Jaunās valdes sastāvs šāds: priekšnieks — P. Immurs; priekšnieka vietn. — K. Daudzietis; sekretārs O. Ieviņš; kasieris — R. Bulte; biedrzinis — E. Robežgruntnieks. Revīzijas komisijā: A. Zibens, E. Jurševskis, Z. Kalva.

DV Sporta kopas valde:

R. Bulte, H. Beķere, V. Plinte, K. Daudzietis, E. Laura, T. Ansons.

PAR MUMS SĀK RUNĀT BIEŽĀK

Ja agrāk bija retums, ka kāds dāņu laikraksts kaut ko atzīmēja par Baltijas valstīm, tad pēdējā laikā tas notiek gandrīz regulāri.

Populārais nedēļas žurnāls — Billet Bladet ievietojis informāciju par izdoto grāmatu — AARET FORTALT I BILLEDER, parādot arī dažus uzņēmumus no šīs grāmatas, starp citu, arī skatu no mūsu slepkavībām Baltijas valstīs.

JAUNGADA SAGAIDĪŠANA HOLANDĒ

Mūsu tautieši Hāgā Jaungadu sagaidīja diezgan klusi, jo neesam jau arī šeit vairs daudz palikuši: ģenerālkonsuls Pavasars ar kundzi, tad kādas pāris tautietes, kas precējušās ar holniešiem, un vēl viens tautietis, bet pārējie visi ir izceļojuši uz Kanadu.

Vecā gada vakarā kino, kafejnīcas un restorānus jau slēdza plkst. 9 vakarā. Holandieši Jaungadu sagaidīja pa lielākai daļai māju viesībās. Ielas bija tukšas — kā izmirušas. Gadu maiņā ap plkst. 12 vilcieni ilgi svilpa un raķetes sprakšķēja augstu gaisā visdažādākās krāsās, viena par otru skaistāka, kas nakts tumsā izskatījās tiešām jauki. Dažs holandietis bija pat savu Ziemassvētku eglīti uz ielas izvilcis un to aizdedzināja: tā dega kā lāpa. Piecas minūtes pēc 12 viss apklusa, un ielās atjaunojās parastā kustība. Ļaudis devās mājās no viesībām. Tā šeit sagaidīja 1952. g., ko tas mums nesīs, to vēl nezinām, bet cerēsim to labāko!

Hāgā, 13. I. 52.

Elza Apkartiņa

SAVIENOTĀS VALSTĪS

MINIĀPOLE, MINN.

Latviešu veco strēlnieku atceres vakaru 6. janvārī sāka ar dievkalpojumu māc. P. Langina vadībā. Ar klavieru priekšnesumiem vakaru kuplināja vecais strēlnieks A. Kleistbergs. Baznīcēnu vidū bija arī daži vecie strēlnieki.

Pēc dievkalpojuma baznīcas zālē A. Kleistbergs referēja par strēlniekiem un viņu cīņām.

ŅŪBRANSVIKA, N.J.

Veco strēlnieku svētkus Zvaigznes dienā ievadīja ar dievkalpojumu māc. Kristberga vadībā. Dievkalpojumam sekoja svinīgs akts ar eglīti. Ievadvārdus teica mācītājs Kristbergs. Nolasīja strēlnieku tēva Goldmaņa apsveikumu, pēc kam klātesošajiem strēlniekiem no dāmu komitejas pasniedza ziedus. Plkv. O. Neimanis referēja par vecajiem strēlniekiem. Solo dziesmas dziedāja Berta Rācene. Latviešu dzejnieku darbus par strēlniekiem deklamēja Silvāna Kadege, Vēsma Pauļuka un Amilda Āberē. Sveicienu nesa Ņudžersijas Latviešu Biedrības priekšnieks.

LOSANDŽELOSĀ, CALIF.

Dienvidkalifornijas Latviešu Bba vecā gada izvadīšanu un jaunā sagaidīšanu rīkoja Internacionālā ins/ītūta telpās. Viesus sveica Bbas priekšnieks agr. Brauķis, aicinot latviešus aktīvi piedalīties savās organizācijās.

Veco strēlnieku piemiņas vakarā 6. janv. notika dievkalpojums, ko vadīja māc. Grietēns. Par veciem strēlniekiem referēja prof. Grīnbergs. Sekoja grozīņu vakars.

Latviešu Drāmatiskā kopa 26. janvārī, plkst. 8.30 vak. rīko pirmā darbības gada atceres vakaru Internacionālā institūta telpās, 435 S. Boyle Ave, uzvedot R. Slāvera 3 cēl. lugu Nebēdnieki. Lugu iestudējis Dr. Vācietis, dekorācijas gatavojis J. Lauris. Ieeja prét ziedojumiem. Atlikums kopas izveidošanai.

STUDENTU STIPENDIJU

Fonda kasiera adrese ir: V. Osvalds, L. Mc Cormick Observatory, Charlottesville, Va, USA.

Vēstules

KURZEMES CIŅAS ZEMGALĒ

Pēdējā laikā latviešu laikrakstos ir parādījušies raksti, ka š. g. 5. un 6. janvārī vairākās ASV pilsētās latviešiem bijuši sarīkojumi ar priekšlasījumiem par Kurzemes cīņām, Kurzemes cīnītājiem utt. kā arī ievietoti atsevišķi raksti ar līdzīgiem virsrakstiem. Spriežot pēc šādiem virsrakstiem, jādomā, ka minētos priekšlasījumos un rakstos būs attēlotas vācu karavīru cīņas, kas 2. Pasaules kara laikā cīnījās Kurzemē, bet atstātas novārtā latviešu karavīru cīņas, jo latviešu karaspēka (leģiona) daļas tak visu laiku no 1944. gada jūlija beigām līdz pamiera noslēgšanai 1945. g. 8. maijā cīnījās Zemgalē. Frontes līnijas: Auce — Lielauce — Blīdiena — Remte — Īrlava — Tukums, no 1944. g. augusta vidus: Auce — Īle — Naudītes pamatskola — Slagūna — Ausāti — Dārznieki (bij. Dobes muižas centrs) — Bērzbeķe — Gaurotas ezers — Annenieki — Brūnas — Gatves (bij. Rumbu krogs) — Rumbas — Pienava — Irbes (bij. Gaiļu krogs), 1945. g. sākumā: Zebrene — Biksti — Jaunpils — Lestene — Džūkste un vēlāk: Stūri — Blīdiena — Pilsblīdiena — Remte — Viesāti — Īrlava, kā arī galvenās kaujuvietas: Annenieki Apšenieki, Brūnas, Nabadziņi, Kalnamiekuļi, Eglītes, Kļavas, Sīpeles pamatskola, Pūces, Stari, Krimūnas, Lielvanagi (Džūkstes pag.), Kalnaaudzes, Lejasaudzes Priežusargi Oši (agr. Kuiļi, Bitšģēpi, Annenieku krejotava (ne pienotava — Dobeles pag.), Bērziņi, Dīķi, Rumbas, Dirbas, Birztalas (agr. Birznieki), Jāņukrogs, Vanagi (Lestenes pag.), Silgaiņi, Zvejnieki, Cīruļi, Pienava, Irbes, Džūkste, Pilsblīdiena, Remte un citas minētajā apkārtnē — tak atradās Zemgalē: Jelgavas un Tukuma apriņķi. Latvijas neatkarības laikā Zemgale bija atsevišķs apgabals, kas noteikts Latvijas satversmē un mums nevienam nav tiesības to patvaļīgi pārdēvēt. Nevienam zemgalietim nepatīk, ka viņa zemi resp. apgabalu sauc par Kurzemi, tāpat kā vidzemniekiem nepatiks, ka viņa zemi sauks par Livoniju vai latgalietim — par Inflantiju, jo tas viņiem atgādinātu nebrīvības laikus. Jā vāciešiem nepatika Zemgales vārds tad tas ir saprotams, jo zemgaļi 12. un 13. gs visilgāk un visniknāk cīnījās pret vācu iebrucējiem. Tamlīdzīgu rakstu ievietošana laikrakstos vai grāmatu izdošana ir domāta ar vēsturisku nozīmi un tāpēc turpmāk aprakstos par latviešu karavīru cīņām 2. Pasaules kara laikā Latvijā minētos un tamlīdzīgos apcerējumos nepareizības būtu jānovērš, lai nemaldinātu lasītājus, vai arī, lai lasītāji nedomātu citādi.

Čikagā E. Dz.

DAUGAVAS VANAGI

KANADĀ

PATEICĪBA ZIEDOTĀJIEM

Tautietis O. C. no Hamiltonas, Ont., nosūtījis DV Ziemsvētku akcijas aplodā $20.00 Gautingas sanatorijas 4 grūti slimajiem tautiešiem. Sirsnīgs paldies ziedotājam.

ZIEDOJUMI ŽIEMSVĒTKU AKCIJAS IETVAROS

Ziemsvētku akcijas ietvaros ēl ziedojuši ik pa $4.00 R. Kalniņa ģimene, J. Kuplais, Diepiniaišu ģim., I. un A. Kālniņi, $3.00 iedojis K. Čakste, 2.00 — Rob. Graudiņš; kopā $21.00. Ziedojums odots Muskokas TB sanatorijas ij. karavīram Jēkabam Dravniekam $10.50 un Jānim Sūnailim $10.50.

DV Kanadas Valdes Aprūpes Nozare

SARĪKOJUMS

DV Montreālā rīko 26. janvārī c Gee Highschool'ā Pine Ave 220 W, plkst. 19 ar Montreālas latviešu skolas vadītāja Mazuķis referātu un koncertu ar N. Valdovskas, G. Lapensona un L. Ķivelnieka piedalīšanos.

Jāpiezīmē, ka Liepājas drāmas un Operas, un Rīgas radiofona dziedātāja N. Valdovska kopā ar tēvzemes balvas laureātu A. Kaktiņu daudz dziedājuši latviešu trimdiniekiem Minchenē, Augsburgā, Zalcburgā u. c., gūdami arī vācu mākslas cienītāju atzinību.

Vijolnieks G. Lapensons, kas savās bēgļu gaitās kopš divi gadiem uzturas Montreālā, ir uzvarētājs radiofonā sacensībā Opportunity knocks un ar to angažēts CBC radiona raidītājā par koncertmeistaru. L. spēlējis vairāk kā 32 solo raidījumos, sešus orķestŗa pavadījumā, atskaņojot it īpaši modernistus, kā: Rietti, Riegger, Kodaly, Hindemith u. c. Orķestŗa pavadījumā iespēlējis skaņu lentā Paganini un Tartini vijoļkoncertu noraidīšaani Eiropai un Dienvidamerikai. Šos raidījumus klausās arī Latvijā. Vairākkārt Lapensons CBC raidītājā atskaņojis Mediņa un Vītola darbus, gūdams izcilas kritikas Montreālas presē un mākslas žurnālos. Šos ievērojamos mākslinieku būs iespēja klausīties — Leclair, Paganini, Šuberta. Mediņa, Dārziņa u. c. darbos. Vakaru kuplinās talantīgais deklamātors Ķivelnieks.

LAIMESTU SARAKSTS

DV Toronto nodaļas 2. mantu loterijā, 1952. g. 6. janvārī:

27 96 97 107 122 123 203 205 207 219 224 257 277 278 280 293 622 623 624 628 659 723 742 755 779 812 815 818 851 860 880 890 899 967 976 977 992 1053 1055 1061 1067 1128 1146 1235 1258 1262 1278 1281 1315 1319 1369 1370 1372 1390 1443 1481 1486 1487 1494 1499.

Augstāk minētie laimesti saņemami DV Kanadas grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, viena mēneša laikā no izsludināšanas dienas.

ZIEDOJUMI

DV Hamiltonas nodaļa ar pateicību ir saņēmusi Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijā šādus tautiešu ziedojumus:

H. Mielēns $5.00; E. Bitmanis $1.00; B. Pelsis $0.50; Fr. Remkins $1.00; Fred C. Miller $5.00; L. Žulps $1.00; J. Ozols $1.00; J. Bērziņš $1.00; P. Immurs $1.00; E. Zaķis $2.00; K. Z. Jaunzems $1.00; T. Ķiķauka $0.50; E. Zarans $0.50; V. Roze $0.50; V. Tuklers $2.50; Art. Voitkus $5.00; L. Grabis $1.00; V. Martinaitis $1.00; L. Zalcmanis $ 0.50; H. Auzers $1.00; A. Intenbergs $1.00; A. Krastiņš $0.90; A. Voitkus $2.00; J. Sirmgalvis $1.00, S. Brencāns $1.00; A. Jirgens $2.00; A. Moruss $1.00; A. Strauss $1.00; Vilis Plinte $2.00; V. Ozols $0.50; M. Vanags $0.50; E. Davidsons $1.00; L. Lapsa $1.00; Z. Primanis $1.00; E. Fogelis $1.00; N. Bulmanis $2.00; E. Pampe $1.00; K. Hermanis $1.00; Z. Vālodze $1.00; E. Alksnis $1.00; Z. Melngailis $1.00; J. Silkalns $1.00; R. Vālers $1.00; V. Logins $1.00; L. Berķa $1.00; A. Sneperis $1.00; J. Rinmanis $1: E. Riss $0.50; J. Dāvis $2.00; A. Magrics $1.00; K. Klenerts $1.50; A. Upenieks $1.00; G. Silis $1.00; D. Klenerts $1.00; M. Žulps $1.00; A. Matiss $1.00; Z. Upīte$1.00; O. Ieviņš $2.00; L. Zupa $0.75; A. Juks $1.00; Fr. Kneve $1.00; A. Amoliņš $1.00; G. Gailis $2.00; P. Martinsons $1.00; H. Skulmis $1; V. Ozols $1.00; V. Smits-Kalējs $1.00; E. Svilpis $1.00; J. Degsnis $1.00; E. Laurs $1.00; J. Breikšs $2.00; T. Osis $1.00; A. Steins $1; E. Meijers $1.00; R. Saulītis $1.00; Z. Priednieks $1.00; A. Cīrulis $1; G. Ķiķauka $1.00; B. Andersons $1.50; Br. Treimanis $1.00; J. Kudiņš $2.00; M. Dziļums $1.00; E. Golts $1.00; O. Gebauers $2.00; Ž. Osis $1.00; E. Robežgruntnieks — $1.50; A. Bernšteins $1.00; P. Koše $1.50; A. Pols $1.00; R. Mierkalns $1.00; E. Landers $3.00; D. Pizičs $2.00; R. Asaris $1.00; J. Bleks $1.00; J. Upmalis $1.00; A. Luidmanis $1.00; E. Odiņš $1.00; H. Svans $1.00; J. Albrekts $2.00; A. Vērītis $1.00; V. Lejnieks $1.50; A. Tora $0.50; M. Ličītis $2.00; P. Anspaks $1.00; A. Dābols $2.00; M. Irbēns $2.00; L. Lapsa $5.00; L. Stendzis $1.00; G. Pelude $2.00; V. Pelude $1.00; L. Freimanis $1; A. Zibens $1.00; A. Grāvelis $1.00; V. Grāvelis $1.00; V. Jaunzems 50c; H. Kalniņš $1.00; K. Doks $1.00 K. Kamols $1.00; O. Broks $1.00; E. Libergs $0.50; E. Jurševskis 50c; E. Brīvkalns $1.00; D. Seisums $1 A. Seisums $1.00; J. Atvars $1.00; A. Zujevs $1.00; A. Reimanis $1.00; A. Liepa $2.00; J. un R. Eglīši $1.00; P. Kreišmanis $1.50; A. Bozis $1.00; G. Ozols $1.00; J. Bergs $0.75; V. Zilgme $2.00; G. Makarevicz $0.50; A. Lubavs $1.00; J. Gaidulis $1.00; M. Sprogis $1.00; M. Ķeizars $1.00; G. Auniņš $1.00; I. Fricbergs $1.00; E. Emsiņš $1.00; A. Lipsbergs $1; O. Dreimanis $2; J. Mieriņš $1.00; K. Sprudzāns $1; V. Krauklis $1.00; J. Cīrulis $1.00; E. Jonass $2.00; J. Neimanis $2.00; E. Vanags $0.50; L. Zeltiņš $1.00; T. Ansons $1.00; V. Bauze $1.00; R. Kļaviņa $1.00; H. Beķeris $1.00; K. Beķeris $1.00; V. Noviks $1.00; A. Oldermanis $1.00; L. Bārs $2.00; N. Rudzītis $1.00; B. Stabausis $1.00; E. Siliņš $1.00; L. Bidvell $0.50; V. Sīpolnieks $0.50 J. Celms $0.50; A. Akots $0.50; A. Birznieks $1.00; M. Treijere $1.50; I. Menska $0.50; A. un A. Tirums $2.00; W. Egle $0.50; J. Mazburšs 31.00; V. Lapiņa $0.50; L. Linde $0.50; E. Kārkliņš $1.00; E. Taube $1.00; V. Vabalis $1.00; K. Vītols $1.00; J. D. Shaw 31.00; I. Baloglis $1.00; H. Stuarts $2.00; G. Jonbeault $1; Z. Krēsliņš $1.00; E. Kļaviņš $0.50; I. R. Kalniņš $0.50; H. Kalniņš 50c; V. Kļaviņš $0.50; Rubijs Tauns $0.25; L. Kreišmanis $0.25; J. Matisons $0.50; A. Gipslis $1.00; H. Mantons $1.00; O. Grāvītis $1.00; D. Bijons $0.50; J. Kravals $1.00; R. Verners $1.00; T. Janovskis $1; E. Ozols $1.00; I. Mežmalis $0.50; A. Vītols $3.00; Kr. Grigalis $2.00; E. Pavasars $1.50; K. Gustiņš $2.00; J. Kops $2.00; V. Berķis $1.00; J. Šulmanis $1.00; R. Levalde $1.00; Z. Šulmane $0.50; J. Ozols $0.50; V. Putns $1.00; M. Maužis $1.00; A. Niedra $1.00; E. Vanags $1.00; Jakaļsons $2.00; B. Raminš $1.00; A. Mikelbrencis $1.00.

Akcija ir devusi $255.90 par kojas sirsnīgāko pateicību.

LATVJU VARDS

(Ciriches konjunktūras centra secinājumi)

Ierobežojumi ASV apbruņošanā beidzot ir atcelti. Lielāka kā jebkad ir apņemšanās spert iz šķirīgus soļus, lai pārslēgtos uz armijas apgādi. Gadījuma rakstura mēģinājumi aizkavēt bruņošanos, paliek aizvien vājāki, tie tiek apkaroti ar dažādiem argumentiem, starp kuriem tiek publicētas ziņas par krievu atomu un citiem mēģinājumiem. Kara materiālu ražošana šajā gadā strauji pieaugs, lai 1953. g. jau strādātu ar pilnu jaudu un tad jādomā, ka pēc gada kara materiāli tiks nodoti armijas vajadzībām. Līdz ar to arī starptautiskais stāvoklis mainīsies pašos pamatos. Tad divu bloku vietā, no kuŗa viens līdz šim var norādīt tikai uz savu potenciālu — kurpretim otram, faktiski ir jau materiāli, izveidosies divas, militāri raugoties, apmēram līdzvērtīgas organizācijas, kas tad stāvēs „aci pret aci". Tas arī ir par pamatu (ne tikvien ASV) runām par iespējamību, ka amerikāņi 1954. g. uzstādīs Krievijai ultimātu ar apmēram šādu formulējumu: Krievijai jāatsakās no okupētajiem Eiropas apgabaliem, toties krievu intereses tiek atzītas Āzijas kontinentā, taču ne Japānas Pacifikā.

LAIKS

Mūsu tautas kultūras darbā dabiska norise un vērtību radīšana tagad ir pārtraukta. Ar varu pārtraukta Latvijā, svešumā izkliedētības un neīsta darba nospiesta un izjaukta visās trimdas zemēs.

Kaut kur jau kaut kas vēl top un notiek, bet tās ir tikai nelielas autonomijas, sīkas straumes vai izstieptas dzīslinas, kas tikai vietumis manāmi pulsē. Kāds gleznotājs savās virsslodzes stundās cīnās ap saviem audekļiem, kāds mūziķis sīvi turas pie savas burvju kokles, kāds zinātnieks kur paslēpies vēl pētī un krāj latvju zintis, kāds pamests dzejnieks dzied... Tas viss arī atstāts viņu pašu ziņā. Ja gribi un vari — veic, ja nevari — klusē vai apgulsties mūžā miegu.

Latviešu sabiedrība savā otrā trimdas posmā gan sāk jau sakārtoties un apzināt savas tautas dzīvības pavedienus, bet līdz mūsu kultūras jautājumu izkārtošanai vēl neesam tikuši. Kultūras fonds stāv tukšs, kaut gan dažas personas un organizācijas savu „ārtavu" ir jau devušas. Kā būtu ar to rakstnieku grāmatu honorāriem, kas neatrodas še vai arī ir miruši un kam nav ne fondu, ne mantinieku, vai to pienācīgie honorāri nebūtu iemaksājami Kultūras fondam? —

Tuvojas 28. janvāris. Draudzīgā aicinājuma diena. Izvērtīsim šos pirmos jaunā gada mēnešus par latviskās kultūras apzīmētu laiku. Rikosim latviskās Kultūras dienas!

LATVJU ZIŅAS

Mūsu tautiešiem dzimtenē ir vajadzīga tiešām liela drosme un izturība, lai krievu okupācijas varas terrora režīmā izturētu lielo krievu spiedienu. Un to viņi līdz šim darījuši ar sekmēm, spriežot pēc pašu krievu ziņojumiem par „buržuāziskā nacionālisma" parādībām Latvijā.

Bet gadi iet, un spēki var sākt pagurt šai nevienādajā cīņā starp apspiesto latviešu tautu un milzu krievu padomju valsti ar tās neismeļamajiem apspiešanas un asimilācijas līdzekļiem.

Trimdas apstākļi, kuŗos bēgļi dzīvo izklīduši svešu tautu vidū, nekad nav bijuši labvēlīgi lielu nacionālu uzdevumu veikšanai. Taisni trimdas apstākļos gadu tecējumā visstiprāk iedarbojas starp bēgļiem dažādi centrbēdzes spēki, kas neatlaidīgi atrauj un atsvešina no kopīgu nacionālu uzdevumu veikšanas vienu trimdinieku pēc otra.

Bēgļos vispār var saskatīt tieksmi atstāt mūsu valsts neatkarības atjaunošanas lietu it kā kāda mistiska likteņa ziņā, kas par to parūpēsies, kad būs pienācis laiks.

Tāda nostāja mums tomēr ir galīgi nepieņemama, ja gribam piedzīvot Latvijas valsts atjaunošanu. Nekāds liktenis mums Latvijas valsti klēpī neieliks, ja mēs paši par to necīnīsimies un paši par to nestrādāsim. Un te pirmā kārtā ir runa par nopietnu un lietpratīgu politisku darbu. Latvijas neatkarības atjaunošana var būt tikai tāda darba rezultāts.

J. Šķirmants.

NETAISNĪBA, KO NEAIZMIRST

Atmiņas par Zviedrijā nonākušo latviešu karavīru izdošanu Pad. Savienībai 1945. gada 25. janvārī

Šajās dienās paiet 6 gadi, kopš 1946. gada 25. janvārī Zviedrijas valdība izdeva Padomju Savienībai 130 latviešu, 9 lietuviešu un 6 igauņu karavīrus.

Latvietis nekad neaizmirsīs savu karavīru traģisko likteni Zviedrijā.

Ticēdami brīvajai pasaulei un gribēdami nepabeigto ciņu turpināt nākotnē, mūsu karavīri meklēja iespēju tikt pāri jūrai uz kādu brīvu zemi. Daļai tas arī laimējās. Zviedrijā nokļuvušiem karavīriem liktenis bija citādi lēmis un šī brīvā demokratija tiem lika iet Golgātas ceļu.

Ar kuģiti Potrimpu no Bornholmas Jitlandē kapitulācijas dienā ieradās 115 latviešu karavīru. Ostas darbinieki ieteica vīriem pārģērbties civilos tērpos, kam tādi būtu. Bet, par nelaimi, vienu mūsu virsnieku notvēra un nointervēja kāds žurnālists. Otrā dienā trekniem virsrakstiem laikrakstos bija lasāms par latviešu karavīru ierašanos Zviedrijā. Arī ostas iestādes vairs nevarēja stāvokli glābt. Karavīri tika nodoti militāro iestāžu rīcībā, kas tos internēja un pārvietoja uz garnizona pilsētu Eksjē. Kāds, kas Eksjē tieši ticies ar internētajiem karavīriem, stāsta: „Nometne bija mežā barakās un teltīs, aiz dzeloņstiepļu žoga. Baltiešu grupa mitinājās kopā ar apmēram 1000 vāciešiem, kas bija pārnākuši no Norvēģijas. Uzturs labs, neliela kabatas nauda šīkumiem. Par zviedru karavīru (sargu) izturēšanos varēja teikt vislabāko. Internēto latviešu garastāvoklis sākumā bija možs.

Rudenī uz Eksji pārcēla arī Gotlandes grupiņu. Kāds no tiem stāsta: „Pārmaiņa bija līdzīga fantazijai. Kurzemes krasts palika liesmās, gruvežos un kara dārdos, bet šeit bija kā kūrortā. Gotlandes telšu nometnē dzīvojām kā atvaļinājumā. Visi saņēma apgādi un arī atalgojumu pēc dienesta pakāpes, bet nepilnus divus mēnešus vēl strādājām kūdras purvā, un par to mums maksāja īpaši. Augusta pirmajās dienās mūs pārvietoja uz cietzemi, un Eksjē sastapāmies ar pārējiem. 1. novembris noriētājā īstā svētku pacilātībā. „Drūmi mākoņi tuvojās," sacīja dievkalpojumā mācītājs Teriņš, un tas lika pierēm saraukties grumbās. Vai tad tomēr?..."

Pad. Savienība jau 1945. gadā jūnijā bija iesniegusi Zviedrijas valdībai notu, kuŗā, norādot uz 8. maija Vācijas kapitulācijas aktu, pieprasīja izdot tos vācu kareivjus, virsniekus un citāda veida militāro personālu, kas ieradušies ostās kapitulācijas laikā. Tāpat pieprasīja visu to personu izdošanu, kas atradās vācu koncentrācijas vienībās. Baltiešu karavīru izdošanas jautājums vairākārt tika pārrunāts Zviedrijas valdībā, Rīksdagā. Daudzi deputāti asi uzstājās pret izdošanu, norādot, ka tas nozīmēšot sūtīt viņus drošā nāvē.

Arī Zviedrijas karalis lūdza Pad. Savienības sūtni Čerņiševu līdz turpmākam atlikt internēto baltiešu izdošanu. Liela daļa zviedru intelligences protestēja pret baltiešu izdošanu. Šis jautājums atbalsojās arī ārzemēs, un mūsu sūtņi Londonā un Amerikā darīja visu apdraudēto glābšanai, bet bez panākumiem.

Pie Eksjē nometnes komendanta ieradās kāda latviešu meitene un lūdza satikšanos ar latviešu virsnieku N. Kad minētais virsnieks ieradās, meitene metās viņam ap kaklu un teica: „Es esmu tava sieva," lai gan virsniekam N. tā bija pilngi sveša. Tai izdevās nodot šifrētu zīmīti: „Badojieties —nolemts jūs izdot!" Internētie Dr. Eichfūsa vadībā uzsāka bada streiku. Pēc 14 dienām, ar meliem un viltu, bada streiku salauza. Tika saņemts ziņojums, ko it kā bija rakstījis Dr. Eichfuss, ka izdošana atcelta un tādēļ badošanās jāpārtrauc. Notikumi strauji ritēja ļaunā virzienā. Stokholmas, Motalas Herbi, Oslo, Londonas uc. raidītāji vēstīja pasaulei:

„1946. g. 26. janvārī. Padomju Savienības lazaretes kuģis Beloostrov atstājis Trelleborgu, aizvedot uz Krieviju 234 vācu un 146 Zviedrijā internētos karavīrus. Viens internētais pirms novietošanas kuģī izdarīja krastmalā pašnāvību. Notika vēl trīs pašnāvības mēģinājumi."

Kāds no izdotajiem, kam liktenis bija lēmis izglābties, stāsta: „24. janvāra nakts man paliks atmiņā uz visu mūžu. Šo nakti netiku ne minūti gulējis, jo bija jaušams, ka rīts nesīs traģiskāko pagriezienu visā mūžā. Pats sev dzīvību negribēju ņemt, bet šajā naktī bija jābūt lieciniekam kāda cita mēģinājumam izbeigt dzīvību. Visuvarenais bija lēmis, ka viņš tomēr palika dzīvs. No turpmākajiem mēģinājumiem viņu atrunāju, un viņš man paklausīja. Bet mani pašu sāka mocīt sirdsapziņa: Vai tas bija pareizākais ceļš? Varbūt tu viņam esi sagādājis vēl lielākas ciešanas?

25. janvāra rītā mūsu grupu ielenca policisti. To paņēmienus bijām novērojuši blakus barakā — viņi vilka izdodamos pa vienam laukā, apdullināja ar steku, sasēja un nesa uz mašīnām. Pašnāvību izdarīja ltn. Plūme, vairāki mēģināja noindēties, bet tas neko negrozīja. Mūs nogādāja cauri Malmei uz Trelleborgas ostu. Arī ceļā notika pašnāvības mēģinājumi. Ostas rajons bija nosprostots. Kuģa kāpnēm gar abām malām bija 2,5 m augsts dzelonstiepļu žogs, bet uz klāja ik pa 20 m stāvēja vīrs ar puļķiti un turēja rokās mašīnpistoli. Kāpjot uz Beloostrovu, tomēr ltn. Vabulis pārgrieza sev kakla arteriju. Tas bija tik satriecošs brīdis, ka pat cietsirdīgākie zviedru policisti raudāja.

Tikai bargā reālitāte uz kuģa — mašīnpistoļu stobri, cietās sejas, īsi uzsaucieni un pirmās pārbaudes izgaisināja karavīros cerības un ticību kādam brīnumam, kas vispēdējā minūtē varētu notikt un kas visu pārvērstu par nejauku murgu. Visus novietoja Beloostrova kravas telpās, kur bija netīras divstāvu lāviņas, un 25. janvāra pusdienas laikā iedrebējās kuģa mašīnas. Sākās tālais un nezināmais ceļš."

27. janvāra agrā rītā kāds no karavīriem bija pamanījis tālumā zemi. Tā bija Liepāja. Kara ostā baltiešu kolonnu no visām pusēm ielenca vīri ar mašīnpistolēm un suņiem. Tālākais mērķis bija barakas starp cukurfabriku un Tosmāri — gūstekņu nometne.

Jau dažas dienas pēc tam, kad latviešu karavīri bija sasnieguši Liepāju, boļševiki ievadīja veselu propagandas akciju, kam vajadzēja apliecināt pasaulei, ka visi izdotie palaisti brīvībā. Liepājā uz laiku bija atbrīvoti 3 latvieši — viens no tiem kāda ormaņa dēls, kam tēvs ticis varasvīros. Tos izmantoja propagandai. Vēlāk arī dažiem citiem pavēlēja rakstīt pro-

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIEŠU ZINĀTNIEKA SEKMĪGAIS DARBS

Viens no mūsu rosīgākajiem un enerģiskākajiem zinātniekiem trimdā, kas arī svešos un nelabvēlīgos apstākļos darbojas savā speciālitātē, neapšaubāmi ir prof. Arnolds Aizsilnieks, kuŗa darbi tulkoti angļu, vācu, zviedru un holandiešu valodā. Prof. Aizsilnieks vada arī jau piecus gadus Tautsaimnieku studiju grupu Zviedrijā, kas janvāra sākumā ar darba sēdi atzīmēja savu piecgadīgo rosīgo darbību.

Sēdes vadītājs doc. A. Zīverts ievada vārdos raksturoja grupas spraustos mērķus un darbības veidu, pasvītrojot pastāvīgu studiju nozīmi ārpusskolas izglītības veicināšanā. Grupas dalībnieki — ar dažādiem politiskiem un sabiedriskiem uzskatiem ir varējuši 5 gadus sapulcēties regulārās sanāksmēs un brīvās diskusijās iztirzāt veselu rindu sociālo zinātņu problēmu, balstoties uz attiecīgas literatūras studijām vai veiktiem pētījumiem. Gandrīz katrā sanāksmē ir diskutēts arī par svarīgākiem notikumiem saimnieciskā dzīvē atsevišķās valstīs, kā arī iztirzātas Latvijas saimnieciskās problēmas. Studiju grupa stencilētā veidā izdevusi prof. Aizsilnieka darbu par Padomju Savienības saimniecības kooperāciju, kas piesūtīts ārzemju universitātēm, kooperācijas institūtiem, organizācijām un vadošiem darbiniekiem. Brošūra vēlāk papildināta, un Minsteres universitāte Vācijā to iespiedusi vācu valodā. Pēc tam šis darbs tulkots holandiešu un zviedru valodā. Bez šī apcerējuma prof. Aizsilnieks publicējis daudzus rakstus savā speciālitātē gan zviedru, gan angļu valodā, tāpat zviedriski tulkotas vairākas viņa grāmatas par speciāliem tautsaimniecības jautājumiem. Pēdējā prof. Aizsilnieka grāmata, kas iznākusi zviedriski ir „Antoloģija kooperācijā", un var droši teikt, ka rosīgais zinātnieks viens pats pie sava rakstāmgalda un savas studijas grupas vidū ir veicis dažkārt vairāk komūnisma īstās sejas atsegšanā un Latvijas propagandā nekā daži labs fonds ar plašu atbalstu un līdzekļiem.

-gr.

„Necilvēku zemē"

Ziņas par Marģera Skujenieka traģisko nāvi Maskavā

Darīzes Literātu Institūts (Edition libraires Libella 12 rue St. Louis-en-Ile, Paris) 1949. gadā izdevis poļu valodā grāmatu „Necilvēku zemē".

Grāmatas sākumā autors Jozefs Čapskis tēlo poļu tautības apcietināto atbrīvošanu no Padomijas cietumiem pēc Sikorska un Staļina vienošanās par poļu armijas organizēšanu. Grāmatas 19. (226., 227. un 230. lpp) un 20. (232. un 236 lapās) nodaļā autors citē drauga Jozefa Z. stāstu par Latvijas bij. valstsvīra Marģera Skujenieka likteni Butirku cietumā Maskavā, pieminot arī kādu Latvijas virsnieku V.

Lūk, ko Jozefs Z. stāstījis autoram par notikumiem Butirku cietuma nāvinieku kamerā:

„Visvairāk nāves tuvumu es izjutu pirmās 18 dienās pēc nāves sprieduma paziņošanas. 1941. gada 12. jūlijā mani izveda kopā ar latviešu ministru Skujenieku. Viņš bija vecs, bet ļoti laipns un intelligents cilvēks. Tāpat kā man, arī viņam bija piespriests nāves sods. Mūs abus noveda cietuma pazemē, kur gara gaiteņa abās pusēs nāvei nolemtiem ierīkotas miniatūrkameras. Šīs celles bija tik mazas, ka tajās varēja sēdēt, vienīgi turot mantas klēpī. Katrā cellē bija pa mazam lodziņam, pa kuŗu mūs novēroja. Man blakus pa labi 13. n-rā ievietoja Skujenieku. Ar Marģeri Skujenieku tuvāki iepažinos, to iecienīju un sirsnīgi viņam piekēros tikai nāvinieku kamerā.

Latvijā viņš bijis prezidenta padomdevējs, ministrs un īsts Polijas draugs. Cik atminos no S. nostāstiem, kādu laiku viņš bijis Polijas un Latvijas tuvināšanās biedrības priekšnieks. Latvijā viņam piederējusi jachta, ar ko tas braucis ekskursijās uz Zviedriju, un Dāniju. Sarunās viņš aizvien uzsvēra, ka Latvija pieder pie tās pašas civilizācijas. Kad Latvijā iebrucis Padomju Savienības karaspēks, viņam bijusi izdevība aizceļot uz Zviedriju, bet S. no tā atteicies. Kā „tautas ienaidnieks" viņš drīzumā apcietināts un aizvests uz Maskavu.

Kad mūs abus veda uz cellēm, man vajadzēja aizsiet savu sausiņu kulīti, bet nebija ne auklas ne arī kāda piemērota lupatas gabala. Tad Skujenieks, pēc īsas iekšējas cīņas izņēma no kabatas savu kabatas, lakatiņu un pārplēsa divi da ļās. Vēroju, ka šis lakatiņš viņam ir dārga piemiņa. Pats viņš patu rēja to lakatiņa daļu, kuŗā bija iešūts burts A — viņa sievas priekšvārda pirmais burts, ko, domājams, bija iešuvusi sieva pati vai arī viņa meita. Lakatiņa otru pusi, ko man iedeva maisiņa aizšiešanai, es glabāju vēl šodien, jo ceru, ka reiz radīsies iespēja to atdot kādam no viņa tuviniekiem.

Nāvinieku cellēs mēs sēdējām kādu stundu, pēc kam dzirdēju, ka no tām pēc kārtas veda ārā ieslodzītos, katram jautājot: „kā sauc?" un pēc tam pavēlēja „Mantas atstāt, iziet!" Tātad, mantas bija jāatstāj cellēs, un tas nozīmēja aizvestā drošu nāvi!

Arī Skujenieku aizveda bez mantām...

Sakarā ar Sikorska un Staļina sarunām, mani neaizveda, bet lika ieiet atpakaļ cellē.

Kamerā, kuŗā es sēdēju kopā ar Skujenieku, sēdēja arī latvietis V. no Rīgas — Latvijas armijas komandiera adjutants. Iepriekšējā gadā (3 dienas pirms Padomju armijas iebrukuma Latvijā) viņš armijas komandieri pavadījis uz Maskavu.

V. sīki pastāstīja par komandiera vizīti pie Staļina. Kad komandieris audiencē Staļinam jautājis, vai viņu apmierina Padomju Savienības — Latvijas attieksmes un vai nav kādi iebildumi, diktātors atbildējis, ka esot ļoti apmierināts un ka nekad vēl abu valstu starpā neesot pastāvējušas tik labas kaimiņu attieksmes.

Tajā pašā dienā komandierim ar pavadoņiem vajadzējis doties pa tuvāko ceļu atpakaļ uz Rīgu, bet stacijā tos sagaidīja pārsteigums ierādītas vietas Ļeņingradas ātr vilcienā. Mīkla atminēta tikai vēlāk — kad noskaidrojis, ka Maskavas — Rīgas dzelzceļš bijis pārslogots ar okupācijas karaspēka transportiem uz Latviju.

1. septembra (1941. g.) naktī vācieši bombardēja cietumu. Latvietis V. smagi saslima. Bija pārliecināts, ka mirs, kāpēc lūdza mani kad būšu brīvs, par to paziņot viņa līgavai."

KANADĀ

NEAIZMIRST NELAIMĪGOS TAUTIEŠUS

Toronto Latviešu Sporta Klubs, kas savā viena gada pastāvēšanas laikā, organizējis daudz un dažāda veida sporta sacensības, 18. janvārī deju vakarā bija rīkojis kādu neparastu turnīru — dejotāju sacensību, kas kā pirmreizējā Toronto, par spīti tramvajnieku streikam, bija pulcinājusi kuplu jaunatnes saimi.

Šinī sacensībā dalībnieki — ne skatītāji - neredzēja tiesnešus, nedzirdēja to svilpienus, te nelidoja spēcīgie bumbu raidījumi, šeit nebija svītrām norobežotas sacensību arēnas, kamēr „Time out" netrūka arī šinī neparastajā sacensībā, ko sāka vairāk kā 25 pāri. Tā nebija vienību cīņa, ne arī indi viduālā sacensība, tie bija deju dueti. Sacensoņi vairākās dejās rādīja savu prasmi, lai iekļūtu 5 labākajos fināla pāros. Nebija protestu iebildumu, nedz arī soda punktu par pretinieka traucēšanu, kad skatītājiem paziņoja tālākai sacensībai žūrijas komisijas izraudzītos labākos pārus, starp kuŗiem atsevišķos pāros finālam bija kvalificējušies arī 2 sportisti — vieglatlēte, volejboliste Mirdza Lazda un galda tenisists Arvīds Eglītis.

Pēc trīs dejām fināla sacensībā žūrijas komisija par labāko pāri atzina Hermani un Līviju Klīģerus, bet par otro R. Dubrovski pāri ar īgaunieti Laini Manni.

Pēc skaļiem aplausiem uzvarētājiem, vakara vieši atzinīgi sumināja Sporta Kluba izraudzīto žūrijas komisiju ar deju skol. Gūtmani priekšgalā.

Bieži vien dzirdam pārmetumus ka rīkojot deju vakarus, to organizētāji un apmeklētāji aizmirstot mūsu trūkumā nonākušos tautiešus, kam nepieciešama palīdzība. Deju vakaru u. c. sarīkojumu apmeklētāji, ja tie arī nepiedalītos ar tiešu palīdzību, tomēr ar savu apmeklējumu atbalsta mūsu sabiedriskās organizācijas, kas gandrīz visas veic palīdzības darbu. Deju vakaru apmeklētāju labā grība un atsaucība palīdzībai spilgti pierādījās šinī deju vakarā, kur pēc Toronto Latviešu Sporta Kluba priekšsēža aicinājuma tautieši dzīvi piedalījās izlozē, kuŗas atlikumu $32.85 nodod LNAK valdei ceļa naudai invalīdam Plēsumam.

Prof. Dr. med. N. Vētra

TRICHINELLOSE

Vēl arvien dzird Amerikā nokļuvušos žēlojamies, ka baidoties ēst cūkas gaļu, jo varot saslimt ar trichinellozi. Šaka, ka cūkas gaļas kontrole še neesot tik stingra, kā bija Latvijā, un tāpēc šī iespēja patiesi var būt. Tomēr nav grūti izsargāties no šādas saslimšanas arī ēdot cūkas gaļu, ja vien rīkojas ar saprātu.

Šo bīstamo slimību izraisa sīki tārpiņi — trichinella spiralis (tēviņi — 1,4-1,6 mm un mātītes — 3-4 mm gaŗas). Tie atrodami visās zemes daļās un ne reti viņi ir saslimšanas cēloņi ne tikai Amerikā. Vācijā novērotas pat lielas epidēmijas. Tāda izcēlās arī pēdējā kara laikā, kad vācieši bija okupējuši Norvēģiju un tur nokļuvušie karavīri sāka sūtīt izbadējušiem piederīgiem Vācijā cūkas šķiņķus un cita veida cūkas gaļas produktus.

Cilvēki parasti saslimst pēc cūkas gaļas ēšanas, bet trichinellas iekapselējas ne tikai cūkas muskuļos, tās atrodamas arī žurkās, kaķos, suņos, lapsās, āpsos, ežos, lāčos un citos gaļas ēdējos, kā tas novērots zooloģiskos dārzos. Visbiežāk tās atrod tādu cūku gaļā, kuŗu kūtīs dzīvo žurkas. Acīmredzot cūkas aplipinās, nokožot žurkas, apēdot to gaļu un tādā veidā uzņemot sevī parazītus.

Lai slimība izceltos, cilvēkam vai kustonim jāapēd tādu kustoņu gaļa, kuŗā parazīti novietojušies un iekapselējušies.

Kad cilvēks vai kustonis apēd šādu gaļu, kapsele izkūst, trichinellas atbrīvojas un tievās zarnās 2 dienu laikā nobriest dzimuma dzīvei. Pēc kopulācijas tēviņi nomirst, bet apaugļotās mātītes ielien zarnu gļotādā, kur pēc 6-7 dienām dzemdē pulciņu jaunu trichinellu. Jaunpiedzimušie parazīti aktīvi, paši saviem spēkiem izlien caur gļotādu un nokļūst limfas un asins vados, pa kuŗiem aizpeld un izkaisās pa visu ķermeni. Nokļuvuši muskuļos, tie aizķeras cīpslās un salien starp muskuļu šķiedrām. Te tie savijas spirālē, bet to kairinājums izraisa saimnieka ķermeņa reakciju — mēģinājumu tos padarīt nekaitīgus, un rezultātā ap spirālē sagriezušos grupu izveidojas audu kapsele. Šinī kapselē, sākot ar septīto mēnesi (reizēm 10-18 mēn.) noguļas sāļi un tad atrodam citrondzeltenu 0,2-0,4 milimetri diametrā sīku veidojumu. Kā piemin ēts, šie veidojumi muskuļos (īpaši diafragmā, kas atdala krūtis no vēdera, starpribu, krūšu, kakla, vēdera muskuļos).

Katrs parazīts ir ļoti sīks salīdzinājumā ar cilvēka ķermeni, bet visas bīstamās parādības rodas tāpēc, ka pie katras aplipšanas viņi nokļūst ķermenī neskaitāmā daudzumā. No šo neskaitāmo parazītu un to saimnieka ķermeņa bioķīmiskās savstarpējās iedarbības rodas nervu paralizes, muskuļu bojājumi, smagas saindēšanās parādības.

Slimības norise. 8-9 dienas (var būt arī 1-16 dienu laikā) pēc bīstamās gaļas ēšanas rodas slimības parādības. Parasti slikta dūša, vemšana, caureja, kā pie parastā kuņģa zarnu iekaisuma, bet īpatnēji ir tas, ka piepampst plakstiņi (no kapillāru bojājuma), sīki un arī lielāki asins izplūdumi ādā, bieži nātrene (niezoši ādas izsitumi). Temperātūra sacelas līdz 40 gr. C. (103 gr. F.) un augstāk. Tāda temp. pieturas 4-6 nedēļas.

Sāp galva, sāp muskuļi (to sāpes pastiprinās no kustībām un to spaidīšanas), grūti runāt.

Īpatnējas pārmaiņas asinīs (sevišķi stipra tā saukto eozinofilo balto ķermenīšu savairošašanās) palīdz ārstam slimību noteikt.

Slimības norisē sirds muskuļi novietojas tauki, kādēļ iestājas ritma nevienādība, ātrs pulss.

Vēl kā pavadošas parādības atzīmējami — mocoši sviedri, nieza, citi ādas maņas traucējumi, bezmiegs, grūtsirdība. Reizēm — smadzeņu vai smadzeņu plēves iekaisumu zīmes. Urinā atrod olbaltumu, asinis cilindrus. Reizēm palielinātas aknas, liesa. Ar vārdu sakot, var rasties visu ķermeņa daļu smagi bojājumi.

Dažā ziņā slimība atgādina vēdera tīfu vai akūtu primāru muskuļu iekaisumu, bet trichinellozei ir raksturīga triāde: plakstiņu tūska, muskuļu sāpes un asiņu eozinofilija (skat. augstāk).

Izdzīšanas izredzes. Dažādas statistikas rāda, ka mirst 5-17-30% no saslimušiem. Lielākā nāves gadījumu daļa 3.-5. nedēļā (gadās laikā līdz 4 mēnešiem) pēc saslimšanas. Tātad lielākā saslimušo daļa tomēr izdzīvinās: iekļuvušās trichinellas vai nu iznīkst, vai tiek iekapselētas.

Izsargāšanās. No teiktā secināms, ka gandrīz vienīgi cūkas gaļu ēdot cilvēks var iegūt šo slimību. Tāpēc arī katra cūkas gaļa pārbaudāma pirms nodošanas sadalīšanai barībai. Pārbaudi izdara tā, ka izmeklē nokaltās cūkas vairākus muskuļu gabalus ar mikroskopu (no diafragmas, balsenes musk., mēles). Ja cūkā maz trichīnu, var gadīties, ka tās šādā izmeklēšanā neatrod, bet tās gaļa tomēr var izraisīt slimību. Tāpēc ēdot pat apzīmogotu (Latvijā pārbaudītu un par veselībai nekaitīgu gaļu apzīmogoja) cūkas gaļu, var ēst tikai ar lielu uzmanību. Sevišķi piesardzība nepieciešama, ja gaļa nav pārbaudīta. Ja šāda piesardzība nav iespējama, kā tas bija arī senatnē, tad labākais izdot likumu, kas aizliedz ēst cūkas gaļu, kā to darīja seno laiku žīdu likumdevēji, kas ar to neskaitāmus žīdus pasargāja no bojā ejas.

Bet var ēst arī trichinellozu cūkas gaļu, ja vien parazītu pirms ēšanas nonāvē. Tie mirst pie 62-79 gr. C. Pie šīs temperātūras gaļa kļūst pelēka. Mazākas gaļas šķēles pie vārīšanas tā nav grūti izkarsēt, bet lielo gabalu vidū 70 gr. C. temperātūra tikai pēc 3-4 stundu vārīšanas.

Gaļas ātržāvēšana (apstrādājot ar ķīmiskiem līdzekļiem) parazītiem nekaitē. Arī gaļas saldēšana, tāpat žāvēšana tiem neko nevar nodarīt. Iesālītā gaļā tie varbūt nobeidzas 6 nedēļu līdz 5 mēnešu laikā. Vienīgi, ja gaļa satur 13% sāls, tad parazīti ir drīz pagalam.

Mēs redzam, ka visbīstamāki lietot jēlu gaļu; mēs redzam, ka sālīšana, žāvēšana, saldēšana gandrīz nemaz nemazina risku (sargies no šķiņķiem, desām un citām nezināmā veidā sagatavotām delikatesēm!) Vienīgi laba gaļas novārīšana un pamatīga cepšana pasargās no trichinellozes.

Ārstēšana. Slimība ir tik nopietna, ka bez ārsta palīdzības un bez tā sniegtiem speciāliem līdzekļiem nav nekādas lielākas cerības izdziedināties.

Ja pagadās uzzināt drīz pēc ēšanas, ka gaļa satur parazītus, vai ka ir aizdomas par tiem, tad der vemšanas līdzekļi, kuņģa izskalošana (Amerikā jebkuŗas slimnīcas Emergency telpā), caurejas līdzekļi, kaut arī nav nekādas drošības, ka tie palīdzēs.

Novērots, ka degvīna dzērāji un tie, kas, ēdot trichinellozu gaļu, uzdzēruši degvīnu, retāk saslimst. Te nu arī ir vienigais gadījums, kad attaisnojas glāzīšu saskandināšana, uzsaucot: „Sveiki, veseli!", jo citādi alkohols var tikai kaitēt. Arī trichīnas ļoti jūtīgas pret alkoholu un necieš to pat atšķaidījumā. Tāpēc arī daži ārsti ieteic dot saslimušam ik dienas 250 kb. cm. konjaka kaut gan ar to vien nekad nebūs pietiekami palīdzēts. Katrā gadījumā jālūdz ārsta palīdzība.

VAI NĀKOTNĒ MĀJAS CELS NO PLASTA?

Zviedrijā pastāv būvju pārvalde, kas regulē un pārbauda būvju vajadzību un lietderību, sevišķi, piešķiŗot vērību darba spēka un būvmateriālu ietaupei. Lai labas un derīgas idejas varētu tikt pārbaudītas un izlietotas iespējami ātri, pārvalde piešķiŗ zināmu kvotu eksperimentu būvēm, ārpus parastā kārtībā piešķiŗamām būvatļaujām.

Zviedrijā būves technika ir ļoti attīstīta, un grūti būs atrast kādu jaunu ideju Amerikā vai citā kontinentā, ko zviedri nebūtu izmēģinājuši, un tieši vai pārlabotā veidā neizlietotu savā zemē.

Tā zviedri tikuši vistālāk ar montēšanai gatavu koka dzīvojamo ēku būvi. Izgatavojot iespējami daudz detaļu fabrikā, māju būvdarbus padara šai ziņā neatkarīgus no laika apstākļiem. Tādējādi var lietot lentas sistēmu ražošanā, kā arī samazināt izdevumus, ražojot atsevišķas daļas vairumā. Šīs priekšrocības piešķiŗušas montējamām mājām tirgu ne vien Zviedrijā, bet arī eksporta iespējas pat uz tik tālām zemēm kā Austrāliju.

Vairs negrib lietot sastatņus no pamata līdz jumtam, bet mēģina iztikt ar apm. 1—1,5 m platu formu visapkārt būvei, ko lēnām, būvei augot ceļ uz augšu ar ellas pumpju palīdzību. Šo metodi sākumā lietoja tikai apaļu dzirnavu un lopbarības tvertņu būvēm, bet tagad arī 8 stāvu dzīvojamām ēkām, ietaupot vairāk kā 90 proc. kokmateriāla.

Tagad zviedri pasākuši arī plasta māju būvi, ceļot visus sienu, griestu un grīdu elementus no plasta, un tikai slodzi uztvērējas daļas no cita materiāla.

Šādos apstākļos nav brīnums, ka būvvaldei iesniedz apaļu māju būvju projektus ar līmeniskiem jumtiem, uz gumijas riņķu sekcijām, ar nolūku panākt virsmas un siltuma ietaupi.

Pagaidām gan šāda veida projekti nav ieguvuši būvvaldes uzticību, bet pēdējais vārds pieder nākotnei.

Zviedru tautai augstā technika devusi ērtus un veselīgus dzīves apstākļus. Zviedru strādnieks, maksājot ceturto daļu no algas par īri, spēj dzīvot modernākā 3 istabu dzīvoklī, kamēr Kanadā šādai īrei aizietu vismaz puse algas.

KARALIŠKA GRAMAFONA PLATE

Anglijas radio klausītāji tuvākā nākotnē varēs noklausīties kādu karalisku gramafona plati, kas nav lielāka par peniju. Šī plate, kas iespēlēta Vindzoras pilī 1924. gadā, paredzēta miniatūras patafonam un atskaņo 20 sekundes Anglijas himnu. Plate ir tik maza un trausla, ka sākumā tehniķi nav uzdrošinājušies to atskaņot, bet tad tā uzņemta radio programmas raidījuma serijā, — „plates, ko jūs nevarat nopirkt".

Nodevēju skolas Pad. Savienībā

KĀ MASKAVA APMĀCA UN SAGATAVO CILVĒCES NODEVĒJUS

Lai arī cik biezs un apsargāts būtu Padomju territoriju aptverošais „dzelzs priekškars", tomēr Rietumu slepenie aģenti ir izkļuvuši tam cauri, tāpat daudz faktu par iekārtu un notikumiem Padomju Savienībā iegūts no bēgļiem, un šodien ļoti daudz no tā, ko boļševiki negrib rādīt pārējai pasaulei, zina arī šajā pusē „dzelzs priekškaram".

Padomju Savienībā pastāv speciālas skolas, kurās apmāca savas tautas nodevējus — tos sagatavo boļševiku šūniņu tīklu radīšanai, streiku, terrora aktu un revolūciju organizēšanai, varas pārņemšanai un zemes iedzīvotāju nodošanai Kremļa diktātora kalpībā. Vēl pirms pēdējā kaŗa, kad Kremļa diplomāti uz visām pusēm parakstīja dažādažādus draudzības paktus, Padomija gatavojās varas pārņemšanai visā pasaulē. Četru nodevēju skolu absolventi šodien ir darbos parādījuši, ka to mācībām ziedotais laiks un līdzekļi nav veltīgi izšķiesti.

BALKĀNU SKOLA

Šīs skolas ir: „Balkānu revolūcionāru skola" — Odesā, „Koloniālā universitāte" — Bakū, „Tālo Austrumu universitāte" un „Ļeņina institūts" — Maskavā. „Balkānu revolūcionāru skolu" beiguši tādi dūži kā Josips Broza (Tito), Envers Hodža, Anna Paukere, Matiass, Rakoši un citi. Šīs skolas audzēkņus rekrūtēja no Rumānijas, Ungārijas, Bulgārijas, Dienvidslavijas, Albānijas un Grieķijas jauniešiem, kas bija komūnistisku ideju saindēti. Tos apgādāja ar viltotiem dokumentiem, palīdzēja nokļūt līdz zināmām Vidusjūras ostām, kur tos uzņēma Padomijas tirdzniecības kuģi, ar kuŗiem skolnieki nokļuva līdz „paradīzei".

Tā kā šīs skolas radīšana jau sevi attaisnojusi, tad par tās darbību var rakstīt pagātnes formā. Vispirms skolniekus iepazīstināja ar pilnīgi jaunu viņu zemju un tautu vēsturi, kas pierādīja, ka jau no senseniem laikiem viņu tautas garu apauglojušas krievu tautā dzimušas idejas, slavu tautu skolniekiem vēl uzsvēra viņu rasiskās saistības ar krieviem. Krievi vienmēr esot vēlējušies atbrīvot citu tautu piederīgos no Rietumnieku kapitalistu spaidiem, kas piekukuļojuši visu minēto zemju valdības, lai tās savus pavalstniekus turētu trūkumā un neizglītotus apspiestu un tad kopīgi ar angļu, franču vai vāciešu kapitālisti saimnieciski ekspluatētu... Par katra skolnieka svētāko pienākumu izcēla cīņu par savas zemes atbrīvošanu no līdzšinējām valdībām, tās aizstājot ar „tautas valdībām", kas nedrīkst būt citādākas kā tikai boļševistiskas.

Un šajā cīņā vienīgais palīgs var būt Padomju Savienība.

Pēc jaunās vēstures iemācīšanas nāca gluži taktiskas apmācības: spiegošana Maskavai, boļševiku šūniņu radīšana fabrikās un armijas vienībās, tautas noskaņu izspēlēšanu pret valsts policejisko varu, terrora akti, nievu par valsts vadības rīcībām iepludināšanu iedzīvotājos, barikāžu taktika u. c. Līdztekus taktiskām valsts varas graušanas metodēm, skolniekiem lasīja lekcijas par Padomju iekārtu, uzsverot, cik tā laba un piemērota katrai tautai.

Tad skolniekiem sāka radīt priekšstatu par priekšrocībām un citiem labumiem, kas tiem iekritīs klēpī boļševiku uzvaras gadījumā — un to dēļ ir vērts gadiem ilgi strādāt pagrīdē, sēdēt cietumos, pat slepkavot. Šai pašā laikā ideālizēta kompartijas nozīme, to izvirzot par vispasaules proletāriāta vienīgo aizstāvi un glābiņu. Pēdējā kursā, jau gandrīz apmātos skolniekus, pārliecināja, ka nākotnē no Kremļa nākošais spēks pārņems visu pasauli, no tā neizglābties nevienam. Ja kāds no skolniekiem kļūs vājš savā darbībā vai pat nodevējs, tam glābiņa nebūs, agrāk vai vēlāk, tāpat tam būs jāiepazīstas ar piemēroto sodu. Tad skolu beigušie bija gatavi darbībai, un šodien redzams, ka „Balkānu revolūcionāru skolas" absolventi ir sevi attaisnojuši.

Vairāk kā 12 gadu ilgā darbības posmā „Balkānu revolūcionāru skolā" mācījušies apm. 24 tūkst. skolnieku; no tiem skolu beiguši tikai 6 tūkst., bet ar tiem pietika, lai pārņemtu varu; un pārējie... pārējie savas zemes vairs neredzēja.

„Koloniālā universitāte" — Bakū, kā rādās, ir speciāli radīta Britu impērijas sabrukuma izmantošanai, lai tās koloniju iedzīvotājus Āzijā un Afrikā nodotu Kremļa valdnieka rokās.

KOLONIĀLĀS UNIVERSITĀTES

„Koloniālās universitātes" studentiem sevišķi uzsver, ka viņu zemju dabas bagātības izmanto sveši kapitālisti. Tāpat rada iespaidu, ka reizē ar britu varas gāšanu kolonijās jāsabrūk arī pārējo valstu koloniju pārvaldēm. Šajā universitātē apmāca arabu zemju iedzīvotājus, tāpat Indijas, Pakistanas, Ceilonas, Burmas, Indokīnas, Malajas, Holandes Indijas iezemiešus kā arī melnos afrikāņus.

Krāsaino universitātē nemitīgi atgādina viņu tautas brāļu sliktos materiālos un politiskos apstākļus: badu, postu, baltās rases nicīgo nostāju pret krāsainajiem .. un kā pretstatu vienmēr daudzina Padomju Savienību, kur visu Padomju zemju iemītniekiem cenšoties radīt vienādi augstu dzīves standartu un kur katram dodot iespēju iegūt savām spējām atbilstošu izglītību.

Vēl „Koloniālās universitātes" studentus apmāca viņu tautas brāļos ieviesušos naidu pret britiem pārnest uz pašreiz stiprāko Rietumnieku spēku — amerikāņiem. Sakarā ar aziātu un afrikāņu misticismu, „Koloniālā universitātē" tiek radīts jauns mīts — Lielā Pasaules Vadoņa, jaunā Mesijas—Staļina mīts! Un trūkumā no dzimšanas līdz nāvei eksistējošie indusi vai citu daudzo krāsaino tautu piederīgie iekvēlojas cerībā ... — Viņiem pat vienalga, kas tiem dos paēst.

TĀLO AUSTRUMU UNIVERSITĀTES

„Koloniālo universitāti" beiguši vairāk kā 10.000 studenti, un tie, kas nav saķerti un izolēti, darbojas. Vidējo Austrumu un Afrikas stratēģiski svarīgākajās vietās. Kā izcilākie starp tiem jāmin Jafaru Piševari un Čandru Joši. Piševari ar mazu padoto armiju Sarkanarmijas aizsegā 1945. g. Irānā radīja „autonomu Aserbeidžanas valdību" un tikai amerikāņu un britu ātrā iejaukšanās pasargāja visu Persijas līci aptverošo zemju nokļūšanu Kremļa kontrolē. Bet Joši, — viņš 1942. g. atgriezās savā dzimtajā zemē Indijā, — ir kļuvis par 60.000 turienes komūnistu vadoni. Joši aģentu ietekmē nokļuvušie, nabadzīgie, izbadējušies indusi liek Indijas premjēram Neru laipot starp Padomju Savienību un Rietumiem.

Vislielākos panākumus Kremļa labā ir guvuši „Tālo Austrumu universitāti" — Maskavā beigušie; viņi padarījuši 600 miljonus aziātu par Staļina imperijas pavalstniekiem. Līdz 1928. g. „Tālo Austrumu universitāte" bija slikti izveidota boļševiku propagandas skola, bet kad tās vadību pārņēma ķīnietis Li Li-san, viņš to izvērta par pašreiz spēcīgāko līdzšinējās iekārtas graušanas iestādījumu pasaulē. Par savu izcilo darbu Li ir apbalvots ar Ļeņina ordeni un 1945. g. viņu nosūtīja uz Mandžūriju, kā Staļina tiešo vietnieku. Ļoti iespējams, ka biedrs Li ir visspēcīgākā personība Ķīnas palītbirojā: — Dzirdēti spriedumi, ka, varbūt, nākotnē viņam būšot jāstājas Mao—Tsetunga vietā, kas it kā savas īpatni ķīniskās nostājas dēļ esot atkritis no Kremļa ģenerāllīnijas un zaudējis daļu sev veltītās uzticības. „Tālo Austrumu universitāte" Maskavā 15 gadu ilgajā darbības laikā ir sagatavojusi apm. 15.000 labi apmācītus nodevējus, un tie izkaisīti pa visām Austrumāzijas zemēm. Starp izcilākiem Li skolniekiem atrodas korejietis Kin Il Sung, kuŗa darbības dēļ līdz šim zaudētas vairāk kā 20.000 amerikāņu dzīvības un dolaru biljonos lēšamas materiālas vērtības; Ho Či-mings, kas gatavo Korejai līdzīgu notikumu norisi Indoķīnā; japāņu un Filipīņu komūnistu vadoņi, — tie visi jau radījuši daudz jo daudz nepatikšanu savu valstu valdībām un rietumniekiem.

Mazāk taustāmu panākumu ir guvuši Maskavas „Ļeņina institūta" graduētie absolventi, bet tādēļ nav jādomā, ka šis iestādījums būtu mazāk spējīgs, — nē, „Ļeņina institūta" studenti

(Nobeigums 6. lpp.)

LASĪTĀJU IEVĒRĪBAI
Ar šā gada 26. janvāri sāksim iespiest MARGARITAS KOVAĻEVSKAS jaunāko darbu — romānu POSTA PUĶE

S. Eglons

ELDORADO

LATVIEŠU JŪRNIEKU DĒKAINIE PIEDZĪVOJUMI

(Turpinājums)

Vēl vakar gaŗa auguma norvēģu matrozis bija stāstījis par galvu medniekiem, melnām meitenēm, kas guļot baltos palagos, par orchidejām, pitonu ādām, kas žāvējoties nēģeŗu čukuros pie skursteņiem kā desas, par bruņurupučiem suņubūdas lielumā un indiāņu mustangiem, ar kuŗiem varēšot jādelēt, un šaut ar pūšamiem stobriņiem par vienu kolumbiešu pesetu — tad, izvilcis kapara stiepuli no kabatas, saliecis gredzenā un pabāzis kādam puikam zem deguna, teikdams, ka melnajiem degunos esot: „redz tāds!"

„BAR LA ALCAZAR"

Zināms, visu jau nevar ticēt, bet kas gan nav dzirdējis teiksmainos stāstus par Eldorado! Par indiāņiem ar cirvjiem un pīpēm, pirātiem, spāniešu bruņiniekiem, mūkiem, mūža un zelta drudzi! Ne tikai kuģa puikām spīdēja acis to klausoties. Bocmanis gan bija piebildis, ka te esot vislielākās izredzes dabūt malariju.

Brīvie kuģa ļaudis sabira motorlaivās, kas veda viņus pāri līcim, kuŗa saulaini zilajām līmenm šur tur pieskārās viegli vēji. Saulgozī zem palmām trīsdesmit piecu gradu tveicē snauda pilsēta šaurām ieliņām un mauru stilā celtām mājām, kur balkonos sēdēja meitenes šokolādes krāsā.

Dedzīgi tumšādaini gidi kā mušas sīca ap jaunatbraucējiem. Uzradās mazi nēģerēni. Izstieptām rokām tie kaulēja cigaretes. Skopuļiem sekoja neganti lādēdamies... Cepuŗu veikalā, iepērkot „panamenes" un „tropenes," Vizāns atšķīrās no lielā bara. Terasē, dzerot kafiju, viņu pieklājīgi uzrunāja tumšādains jauneklis. Viņi iepazinās. Svešais runāja: — Šodien pilsētā daudz tūristu no Eiropas. Kā jūtaties, būdams eiropietis, mūsu zemē? Daudz kā sveša? Es labprāt līdzētu ar padomu. — Tālāk viņš stāstīja, ka viņam tepat pilsētas tuvumā esot muiža un ieaicināja tur Vizānu, piebilzdams, ka viņam esot skaista māsa :... „Nav iemesla nebraukt," nosprieda Vizāns. Bagātais hidalgo bija laipns, un vai skaistā māsa zinās, ka viņš tikai matrozis?

Svešais veiklī vadīja mašīnu šaurajās ieliņās starp augļu divričiem, uztaurējot miegainiem ēzeļiem, kas uz kaulainās muguras nesa cukurniedru nastas, tad uzgrieza uz plata ceļa. Paņirbēja olīvu birzis, apelsīnu, citronu plantācijas. Ceļš gāja kalnup, aizmugurē atstājot sulīgi zaļo piekrastes līdzenumu ar purpura iekrāsojumiem smilšainās gravās un zilo okeanu, kas šķieda baltas viļņu strēles pret brūno peldētāju krūtīm.

Viņi iebrauca paprāvā ciemā. Pie kaļķu sienas, kur virs durvīm bija ar sarkanu uztriepts „Bar la Alcazar," mašīna apstājās. Svešajam te bija kārtojamas darīšanas un jāpiezvanot uz māju. Abi iegāja bārā. Vizāns vēroja uz plankumainās sienas taukainās afišas, krāsainu Kristus attēlu un pāris kailfotografijas, kad pāris spalvaiņu roku tam nolika priekšā glāzi šerija, iepriekš ar cepuri no galdiņa nositot drazas un putekļus.

— Buenas, siņor, — dūrē iekasēdams samaksu un mīlīgi smaidīdams, sveicināja bāra īpašnieks, vecs, sirms portugalis.

— Buenas, buenas, — atbildēja Vizāns, mazliet vientuļš juzdamies.

MEITENE KARMENAS TĒRPĀ

Ieradās juniors. — Ai, man tūkstoškārt jāatvainojas. Ziniet, šovakar, mums te karnevāls, ko pavisam biju piemirsis. Māsa jau esot sagērbusies un pēc brītiņa būšot šeit. Vecāki arī varbūt vēlāk nākšot." Viņš izskatījās nelaimīgs. Laipnībām un pakalpībām nebija robežu. Viņš stāstīja, ka māsai ļoti patīkot eiropieši, bet nevienā vēl neesot paspējusi iemīlēties. Un, ja kāds mēģinot noskūpstīt, tūdaļ tiekot raidīts „slapjajā elementā". Tur jau arī viņa nāca.

Ugunīgā saule rietot dūra platas staru strēles mākoņu liesmainos krāteros, kas virmojot ietina oglmelnu kalna virsotni kā milzu ugunsgrēkā. Kalnu sānos nolaidās zilganas, violētas krokas, kuŗas zemāk aizsedza spilgti zaļie, noaugušie klintāji, no kuŗiem izšāvās slaidas palmas un eukaliptu varenie stumbri. Skatu aizsedzot, durvīs iestājās meitene sarkanā Karmenas tērpā. Seja bija svaiga, dzidra ar aprikozes maigo sārtumu gaišbrūnajos vaigos, acis bija tumšas un dzīvas, locekļu kustības eksplozīvas. Viņa čaloja, atvainodamās par spilgto karnevāla tērpu un brīvi paņēma Vizānu zem rokas:

— Ā, jūs jūrnieks! Varēsit man pastāstīt daudz kā jauna... dodiet man kiraso liķieri... man patīk ziemeļnieki — tie bāli, bet lieli un stalti. O, man apnicis mājās viesībās klausīties pārkaļķojušos vecīšu glaimus un trauslā valodā teiktus salkanus komplimentus. Un tie jaunie, frizētie caballeros — kā manekeni skatlogā... Gribu dzirdēt dabisku valodu, kaut parupju, bet dabisku. Es gribu arī sajust sviedru smaku, jo vienmēr laistoties ar parfimu, to aizmirst. O, tu esi stiprs, ko? — viņa tērzēja, aptaustot Vizāna muskuļus. Vizāns sāka attapties no mulsuma. Acis iegailējās.

BĀLĢĪMIM NAV KRĀSAS

Pēkšņi „Alkazarā" iegāzās bocmanis ar Mordaku.

— Tu te, pagāns, un mēs tevi pa visiem bordeļiem izmeklējāmies, — tie rēca. Viņiem vajadzēja naudas.

— Braucām ar nēģeŗu autobusu. Jāmaksā peseta. Iedevām šoferim 10 pesetu zīmi, bet tam dvēsele bij melnāka par ādu, naudu atpakaļ neatdevis, aizcirta durvis, ka noklaudzēja vien, un aizbrauca. Un melnie pasažieri smējās locīdamies.

— Te jums jāuzmanās,— sarunā iejaucās Silvana. — mums kalnos tāda paraša: Krāp, vai tevi apkrāps — un ar likumu dzīvo uz pusēm.

— Kā, vai tad policijas nav? — bargi jautāja Mordaks.

— Kā nav, bet ko šī izdarīs? — atjautāja bāra īpašnieks.

— Zādzības, slepkavības nenotiek? —

— Kā nē, vakar pat vienu nošāva! —

— Kur? —

— Tur, kur tu sēdi. —

Mordaks nervozi sakustējās. Acis sāka raustīties kā niknu lapseņu dzelteni melnie vēderi.

— Siņori, — ierunājās sirmais portugaļu bārmenis: — Te dzīvo daudz rašu, un cits citam teic — ech, tev, bālģīmim, nemaz nav krāsas, ech, to melno pats velns apskauž, ech, tas dzeltenais kā no siera izgriezts, ech, tie žāvētie sarkanādas — ech un ech! bet pa starpām sprāgst pistoles.

Bārmenim bija darbs, jo Vizānam bija daudz naudas. Uzkāpis uz letes, tas cēla pudeles ar apputējušiem pleciem no augšējiem plauktiem. Tur bija gan zeltītas, gan sidrabotas, tieviem un strupiem kakliem, zilas un sarkanas, līdz pat gaišsārtām un dzintara dzidrām; resni, doņiem aptīti bunduli, platas, plakanas, šķautņainas ar snīpjiem un rokturiem. Zemākos plauktos sieri papīra rozetēs, sīpolu virtenes, rieksti un šokolādes gabali juku jukām ar vārītām olām un pupām.

(Turpinājums sekos).

APKĀRT ZEMES LODEI

ATRAKS DINOZAURA SKELETU

Franču zinātnieks Abbe Lavocat devies uz Dienvidmaroku, lai ar saviem palīgiem stātos pie kāda dinozaura skeleta atrakšanas darbiem; tā vecums aprēķināts 50.000.000 gadu. Nezvēra garums ir apmēram 40 m un augstums 15-20 m.

GODINA VISU KRITUŠO MĀTI

Italijas valdība ielūgusi uz Romu „visu kritušo māti" — kā iesaukta kāda zemniece no Salerno, kas savākusi un identificējusi tūkstošiem kritušo vācu, angļu un franču kaŗavīru atliekas, pēc kam tie nosūtīti katrs uz savu tēvzemi. Lūcia Apičella — tā sauc šo zemnieci, tagad saņems goda zīmi no valdības, un par savu pašaizliedzīgo darbu tā saņēmusi jau simtiem pateicības vēstuļu — kā no bijušo ienaidnieku, tā sabiedroto zemēm.

JAUNUMS DĀMĀM

Kāds dāmu zeķu fabrikants no Parīzes ziņojis, ka tam izdevies izgatavot visplānākās nailona zeķes, kādas līdz šim parādījušās tirgū. Jaunās zeķes pagaidām ražo tikai 24 dučus dienā, un tās vēl nav dabūjamas atklātā tirgū, bet tās būšot sevišķi patīkams pārsteigums dāmām ar īpaši biezu naudas maku un izsmalcinātu gaumi.

ČŪSKA NOTVEŖ ZAGLI

Trīs metrus gaŗa pitona čūska, vārdā Karlota, notvērusi kādu iebrucēju, kas gribējis apzagt viņas saimnieka, kāda Vičencas tirgotāja, automobili. Kad zaglis atlauzis automašīnas durvis un sācis vilkt ārā maisus, čūska kas gulējusi grozā, pamodusies un aptinusies zaglim ap kāju, nelaizdama to vairs vaļā. Zaglis tā stāvējis nāves bailēs, kamēr ieradusies policija ar roku dzelžiem.

LAUPĪTĀJS AR SIRDSAPZIŅU

Kāds banku laupītājs, kas nesen Francijas Valsts Bankas filiālei kādā provinces pilsētā nolaupījis 5 milj. frankus, nesen izsūdzējis šo darījumu savam biktstēvam, atdodams viņam četrus no nolaupītajiem miljoniem, piezīmēdams, ka viņam pietiekot tikai ar vienu... Garīdznieks šos miljonus atdevis bankai, bet atteicies uzdot laupītāja vārdu, ko policija no viņa ar varu nav arī pieprasījusi, bet turpina meklēt „banditu ar atvieglotu sirdsapziņu".

KARAĻA IBN SAUDA IENĀKUMI

„Arabian American Oil Company" ziņo, ka karaļa Ibn Sauda ienākumi novembrī pavairojušies par 500.000 dolariem dienā, jo minētā eļļas sabiedrība divas dienas šai mēnesī pacēlusi savu produkciju līdz miljonam mucu. Sabiedrības vidējā produkcija novembrī bijusi 848.000 mucu dienā, un ar šo sasniegumu tā ierindojama privāto eļļas rūpniecību pirmajā vietā.

AUGSTSIRDĪGS IELŪGUMS

Angļu augstākais komisārs Austrijā, sērs Harolds Caccia, piesolījis krievu lidotājiem kasti skotu viskija, ja tie spētu nolaisties ar divmotorīgu lidaparātu kādā lidlaukā pie Vīnes, ko pašreiz beidz izbūvēt. Šis piedāvājums bija angļu atbilde krievu sūdzībai par to, kā rietumnieki izbūvējot „milzu lidlauku" Vīnē, kas ievadītu Austrijas apbruņošanas darbus. Sērs Harolds tomēr brīdinājis krievus, lai tie vispirms samaksājot apglabāšanas izdevumus, pirms atļaujot kādam lidotājam doties šai kārdinošā lidojumā.

DZELŽU VEIKALS TĪTARA VĒDERĀ

Kad kādā neļielā angļu pilsētiņā cenu inspektors pārbaudījis Ziemsvētku cepetim domāto tītaru kvalitāti un uzšķērdis kāda tauka tītara vēderu, tas ieraudzījis tur sarūsējušu atslēgu, velosipēda skrūvi un kādu pusduci dažāda lielum naglu, kas kopā svērušas vairāk par kilogrammu. Inspektors atzinis, ka neesot izslēgta iespēja, ka šie dzelzs gabali likti tītaram ierīt ar nolūku, lai paceltu tā svaru.

PĀVESTA RADINIECE VĀC NAUDU

Firstiene Gabriella Pačelli, pāvesta brāļa dēla sieva, atrodas pašreiz labdarības ceļojumā pa Italiju, lai savāktu naudu, ar ko iekārtot otru „zēnu pilsētu" Italijā. Kā zināms, vienā šādā pusaudžu pilsētā ar sekmēm pozitīvam darbam pievērsti jau simtiem klaidoņu zēnu, bet vēl daudzi bāreni klaiņo pa Italijas laukiem un pilsētām, kuriem nepieciešama līdzīga audzināšana un pajumte.

Jānis Veselis

Ilmārs Āboltiņš

Stāsts

(Nobeigums).

Viss šis notikums sākot ar torpēdas sprādzienu bija norisinājies kādās desmit minūtēs. Te atkal ap Ilmāru pūlējās turēties uz līmeņa slīcēji, gan zaldāti, gan bēgļi, gan kuģa apkalpes ļaudis. Kam bija glābšanas jostas, tie tik viegli nevarēja nogrimt; bet kam to nebija, to cīņa bija gandrīz bez cerībām. No uztraukuma, no asins saviļņojuma briesmās Āboltiņš no sākuma nejuta auksto slapjumu, kaut gan viņa caurmirkušās drēbes, kustoties ūdenī, kļāvās pie miesas kā ledus pūšļi. Sirds strādāja spēcīgi, taču viņš bija mierīgs. Nāve viņa jaunajai dzīvībai pienāca tik tuvu, ka viņš nemanīja to, kā cilvēks nemana savu kreklu. Šūpoties uz šī nakšņainā, miglainā, līganā līmeņa, nenogurt, kustēties tikai tik daudz, lai uzturētu asins ritēšanu dzīslās, — tā viņš sevi pamācīja. Viņš īsteni tikai tagad aptvēra savu stāvokli, kas viņam nelikās gluži bez izredzēm. Kā viņš sapnī bija nojautis tūlītējās briesmas, tā tagad nojauta sagaidāmo glābšanu. To apstiprināja arī kāds jūrnieks no bijušā kuģa apkalpes, kas netāl peldēja, saukdams skaļi, cik to atļāva sastingušā mēle:

„Turieties! Glābšana nāk! Pēdējā radiogramma bija: šurp steidzas vairāki kuģi. Vēl pāris stundas, tie būs klāt."

Pavisam tuvu no Ilmāra Āboltiņa iznira galva, kas likās pazīstama, viļņa ķermenis to aizklāja, tad tā atkal parādījās jau tuvāk, beidzot pieķērās klāt. Rudīte Degole pasmaidīja, pazinusi Ilmāru.

„Cik labi, ka tevi atrodu!" viņa teica, it kā viņi būtu satikušies uz zemes. „Domāju, būsi jau nogrimis, kad ielēcu. Šausmīgi. Mans mičmans teica: glābēji nāk. Pagāns negribēja man dot glābšanas vesti. Izrāvu no rokām. Tāds nekrietnis. Vairs negribu viņu. Nu, kā tev sviežas? Nesalsti? Turēsimies kopā. Kad slīkst, tad slīkst ar savu puisi, nevis ar gaŗāmgājēju. Man paliek vēsi. Varbūt pelde nebūs ilga."

Viņi peldēja blakus vienā virzienā, bet krasts bija tālu, uz to aizpeldēt nebija nekādas izredzes. Jāturas pie citiem, kas klaigāja, sauca, vaimanāja. Jūra ņudzēja pilna ar būtnēm, kas cīnījās par savu dzīvību. Rudīte sāka pagurt, vairs neplāpāja, seja metās bāla, tad zilgana.

„Es stingstu," viņa čukstēja. „Drīz būšu tikpat salta kā ūdens."

Ilmārs berzēja ar savu slapjo roku viņas seju, aptvēra viņas augumu, mēģināja ir to sasildīt ar glāstošām kustībām. Viņš pieskārās viņas stāvam ūdenī, izjuta katru locekli, krūšu izciļņus, muguras slaidumu, kājas, rokas, kas vairs tikai vāji airējās. Viņa kļuva gluda, auksta kā nāra, jo drēbes cieši plaka pie miesas. Kaut nu šis aukstums neaizspiestos līdz viņas sirdij, kaut viņa neizdzistu ūdenī. No viņas tuvuma viņš juta sevī spēku. Reizēm viņa iekrita nesamaņā. Viņš pūlējās to atžilbināt. Kad tas neizdevās ātri, viņš jutās bezgalīgi vientuļš uz plašā, spokaini gaišām putām klātā jūras klajuma. Tomēr pēc brīža viņa atkal atmodās, pat pateica dažus vārdus, kuŗos atkal izskanēja bezbēdīgā Rudīte. Laiks vilkās neizteicami gausi. Pēc zvaigznēm debesu augstumos viņš sprieda, ka pagājušas dažas stundas. Viņš sakliedzās ar citiem slīcējiem, bet to balsis ar katru brīdi atbildēja vājāk un vājāk. Laikam jau daudzi bija nogrimuši. Viņš sauca Silogu, bet tas nekad neatsaucās. Tikai kāds slīcējs pateica, ka viena no pārpildītajām glābšanas laivām esot tuvumā, pakārusi gaismekli pie savas īsās masta kārtiņas, lai visi varētu redzēt šo vienīgo drošāko punktu. Reizēm arī Ilmāra prāts aptumšojās, saltais slapjums stindzināja kājas, bet viņš cīnījās pret šo vājumu, viņš berzēja Rudītes seju ar savu slapjo roku, viņš glāstīja savu nāru, kas gluda, gandrīz nedzīva peldēja viņam blakus. Tad uznāca tāds kā miegs, kā neatmaņa. Viņš gulēja augšpēdus uz ūdens, turēdams vienu roku Rudītes samirkušajos matos zem pakauša.

Pēkšņi Rudīte viņu sapurināja. „Skaties!"

Likās, ka par jūŗu ausa rīts. Viļņu putas, kas nakti šļāca blāzmaini baltas, tagad mirka purpurā. Pret auszumā, pacēlās augsts, dižens sievietes tēls. Sagša pār pleciem liesmoja drūmīgi sarkana. Gaŗie, samirkušie mati lija uz leju, to viļņi saplūda ar jūŗas viļņiem. Parādība auga tik varena, skaista, tik burvīga, ka Ilmārs čukstēja bijībā:

„Jūŗas māte! Pati Jūŗas māte! Glābi mūs!"

Tūdaļ viņš atcerējās Rudīti, ar ko viņš peldēja kopā. Pār meitenes seju plūda ūdens. Viņa atkal bija zaudējusi samaņu, kaut gan pirmā bija ieraudzījusi Jūŗas māti. Varbūt tā bija tikai viņu nogurušo, nāvei tuvo jutekļu māns, nesamaņas murgi? Taču nē, brīnišķīgās sievietes tēls stāvēja pār viņiem, viņš tik skaidri redzēja viņas sagšas drūmīgi sarkanās krāsas, viņš juta stiepjamies pār savu seju viņas slapjos matus kā ūdeņu strūklas, bet viņam nebija laika par to domāt, bija jātur Rudītes galva uz līmeņa, jāberzē zilganie vaigi, lai dzīslās nepārtrūktu asins ritēšana. Vai viņa vispār vairs bija dzīva? Tik ļengans bija ķermenis, ko nesa labā peldu josta. Šai pašā brīdī nodzisa Jūŗas mātes parādība, viļņi kļuva krēlsaini pelēki, auksti, miruši savā spokainā šūpulī. Ilmārs sadzirda vārpstas rūkšanu, ūdens burzguļošanu ap skrūves lāpstām. Gaidītie glābēji kuģi bija klāt. Šur tur atskanēja vāji saucieni no jūŗas. Arī Ilmārs kliedza ar savu stīvo mēli. Viņš purināja, modināja Rudīti, kas rādīja vairs tikai vājas dzīvības zīmes.

Tad pasniedzās kādas rokas, ievilka viņus abus mīļu laivā. Visa jūŗas apkārtne tagad ņudzēja ar sīkiem kuģiem, kas meklēja slīcējus, bet daudzus, kas bija ielēkuši, vairs neatrada. Tos bija paņēmuši jūŗa. Ilmārs Āboltiņš pameta vēl skatu uz ūdeņiem, kas viņu bija auklējuši dažus brīžus; atkal viņš šķita redzam noslēpumaino parādību, skaistu, pievilcīgu, drūmīgu, tagad jo sevišķi skaidri mierīgo, laipno, sērīgo seju, kas bija it kā viņa nelaiķes mātes seja. Jūŗas māte it kā izklāja savu sarkano sagšu pār viļņiem: ko viņa bija paņēmusi, tās bija paņemts; ko viņa bija atdevusi, tas bija atdots dzīvībai.

Ilgi Ilmārs Āboltiņš nedabūja lūkoties uz jūŗas parādību, ko redzēja tikai viņa dvēseles acs. Viņu līdz ar Rūdīti ievilka kādā telpā, kur jau rindā gulēja izglābtie. No viņiem tecēja ūdens, atstājot straumītes uz kāpnēm, uz grīdas. Ar lielu prieku starp izglābtajiem viņš ieraudzīja arī savu labvēli Silogu, tikai viņa sieva ar abām linmatainajām meitenēm bija aizvesta jau agrāk glābšanas laivā.

Pabeiguši slīcēju meklēšanu, kuģīši devās uz krastu, ko tie sasniedza drīz, jo lielais tvaikonis, zaldātu, bēgļu pilns, bija nogrimis netālu no malas. Iznīcinātāji devās vajāt slepkavīgo zemūdeni, kas ložņāja pa dzelmēm.

Krasts bija svešs. Sveši ļaudis saņēma kā savējos, tā latviešu bēgļus, kopā, dziedināja tos. Ilmāram Āboltiņam pēc trim dienām nekas vairs nekaitēja; viņš tikai domāja, kā jūrā palikusi viņa dzimtenes pēdējā vieta ar skaisto, drūmīgi lielisko Jūŗas māti. Rudīte Degole dabūja plaušu karsoni, tika gulējusi vienu mēnesi slimnīcā, bet pēc tam viņa nonāca tai pašā caurlaides nometnē, kur jau mita viņas puisis. Uz lāvas sēdēdama, viņa ar platu muti stāstīja tautiešiem, kā kuģis pāršķēlies, kā viņa lēkusi jūŗā, kā peldējusi, kā slīkusi, kā beidzot izglābta. Viņas nebēdnīgais gars arī tagad nebija valdāms. Drīz Āboltiņu aizsūtīja uz pazemes rūpnīcu, bet Rudīti iedalīja gaisa izpalīdzēs.

Pēc tālām, grūtām gaitām viņi atkal satikās, glabādami sevī kā noslēpumu tēlu, ko bija redzējuši uz jūŗas — tēlu, kas pacēlās mūžīgi viņu garīgajā dzimtenē.

SPORTS

R. BULTE HAMILTONAS SPORTA VADĪTĀJS

Hamiltonas latviešu sporta kopa, kas darbojas pie DV organizacijas, 12. janvārī ievēlēja jaunu valdi, kas konstituējās šādi: Prdis R. Bulte, pr-ža biedri — T. Ansons un K. Daudzietis, sekr. Edīte Laura, biedrzine H. Bekere, mantzinis V. Plinte.

Apsveicot Hamiltonas jauno sporta vadību, patīkami konstatēt, ka turienes sporta saime ir vienota, un ka tās priekšgalā stājies viens no mūsu visenerģiskākiem jaunās paaudzes sporta darbiniekiem, kas savas izcilās spējas pierādīja Anglijā, un 1949. g. Bitesvilā nodibināja pirmo Anglijas latviešu sporta kopu. 1948. g. turpat viņš noorganizēja pirmās latviešu sacīkstes Anglijā — galda tenisa meistarsacīkstes, un tā paša gada rudenī pirmos latviešu sporta svētkus Anglijā, kur piedalījās vairāk par 160 dalībnieku. 1951. g. trimdas sporta Kongresā B. ievēlēja par LSST sekretāra vietnieku. 1950./51. g. sezonā viņš bija basketbola treneris pie Londonas pilsētas valdes divās zēnu skolās. Viņš ir starpt. sav. licenzēts basketbolā, kā licenzēts tiesnesis volejbolā un vieglatlētikā. R. Bultes adrese: 21 Bold Str., Hamilton, Ont.,; sekr. E. Lauras adrese: 44 Lorne Ave, Hamilton, Ont.

POPULĀRĀKĀ BASKETBOLA VIENĪBA PASAULĒ

Pag. pavasarī, sākot savu Eiropas apceļojumu, Londonā ieradās populārā neģeru basketbola vienība — Harlemas Globtroteri, kuŗu apdrošinājums lidojuma laikā vien sniedzās pāri par $1.000. Anglijas metropolē viņu akrobatisko spēli ar neatdarināmām māņu kustībām nedēļas laikā noskatījās ap 100.000 skatītāju, kas vēl tagad atminas Ris Tatoma neiedomājamo veiklību un Markus Hejna nepārspējamo driblu. Šī vienība basketbolu apvienojusi ar cirkus numuriem, saistot skatītāju miljonus un gūstot tikpat daudz miljonu dolaru vienības īpašnieka Abes Sepersteina kabatai.

Tas bija vairāk kā prieks 30 gadiem, kad Šepersteins kopā ar tēvu, bēgot no „laimīgās zemes" tīrīšanas akcijām, ieceļoja Anglijā, apmetoties uz dzīvi Londonas strādnieku kvartālā. Dienas ritēja gausi un tēvs, kas bija drēbnieks, nevarēja nopelnīt pat uzturu, kādēļ bieži vien bija jāapmierinās ar kastaņu riekstiem un melnu kafiju. Meklēdams laimi, Abe kopā ar tēvu drīz vien ar kādu citu krievu emigrantu kuģi devās tālāk uz Ameriku un apmetās Čikago. Skolas gados Abe izcīnīja vairākas medaļas sprintā un izpelnījās ievērību basketbolā. Ilionas universitātē viņu iedalīja šīs universitātes basketbola izlasē. Pārkāpjot amatierisma statutus, pēc 2 gadiem Abe kļūst par basketbola treneri Čikagas Savojas viesnīcas pieciniekam. Pēc gada Abe ar saviem basketbolistiem bija starp torejz daudzajiem bezdarbnieku tūkstošiem. Abes rīcībā nebija vairāk kā 5 izsalkuši nēģeri un vecs Forda vāģis, tomēr viņš saviem basketbolistiem neļāva izklīst.

Kādu vakaru Abe ar saviem 5 milžiem izbrauca uz tuvāko pilsētiņu ārpus Čikagas. Izpazīstinot publiku ar vienību, viņš teica: „Harlemas globtroteri, slavenākā basketbola vienība pasaulē — es domāju — ir šeit." Šo nakti viņš pārgulēja zem jumta, ēda olas un speķi. Pēc tam viņi spēlēja skolu pagalmos, tukšos peldbaseinos un netīros tirgus laukumos Tā pagāja 5 gadi. Viņi nebija no Harlemas, nebija arī globtroteri, bet — žilbinošāki ģērbtā basketbola komanda visā apkārtnē. Un tad, kādā vakarā, kad viņi bija guvuši 30 p. vadību, viens no garajiem milžiem, muļķojot savus pretiniekus, sāka džonglēt ar bumbu. Šis triks patika publikai un, tam atkārtojoties, skanēja skaļi aplausi. Ar šo brīdi basketbolam bija cita seja un cita spēles izpratne.

1951. g. sezonu noslēdzot, šī vienība apceļojusi Eiropu, Afriku, D.-Ameriku, Kanadu, Aļasku, ASV un Tuvos un Tālos Austrumus it visur saistīdama skatītāju masas. Basketbola entuziastu rekordskaitlis — 75.000 sasniegts olimpiskajā stadionā Berlinē, kamēr Rio-de-Žaneiro ar 50.041 paliek 2. vietā. Vislielāko godu viniem tomēr parādījusi Roma, kur privātā audiencē viņus pieņēmis pats Pāvests Pijs XII.

Pag. gada ienākumus Abe Sepersteins vērtē uz $2.500.000, no kuriem vairāk par milj. ieņemts Eiropas apceļojumā.

Šīs vienības spēļu bilance, 1951. g. sezonu noslēdzot, ir, 3.908 uzvarētas, 1 neizšķirta un 252 zaudētas spēles. Uz jautājumu, kā tiesneši reaģē uz viņu spēles veidu, Sepersteins atbild: „Mēs nevaram spēlēt nekādu komēdiju, iekāms neesam droši, ka spēli uzvarēsim, jo pretējā gadījumā pretinieks var protestēt un gūt punktus savā labā. Nav nekāda māksla trim no spēlētājiem spēles laikā atļaut atrasties publikas vidū un dot autogramas, bet ir māksla spēli tādā veidā uzvarēt. Kad Sepersteina klauni salasījuši pietiekami daudz punktu uzvarai, Rokijs Brauns, 2,05 m garais vīrs atstāj laukumu, lai zem groza pozētu fotografiem. Ermers Rolins (2,02 m) sēž publikas trešā rindā, parasti blakus kādai daiļavai un lasa vakara laikrakstus. Tatums spēles laikā izdara telefona sarunas un uz laukuma paliek tikai divi vīri pret 5.

Viss ir labi, ja norit, kā plānots, bet dažreiz notiek arī lietas, kas gaužam nepatik pašam meistaram Sepersteinam. Tā Tatums bieži pazūd savam kungam un nerādās nedēļām ilgi. Varbūt spēlētāji un publika šo pazušanu uz laiku piedotu, bet nodokļu iestādes pag. gadā viņu notaksēja līdz maksimam.

Kāds gadījums no turnejas Marokā. Sepersteins kādu vakaru nesagaidīja atgriežoties kādu spēlētāju. Viņš lika policijai pārmeklēt visu Kasablankas pilsētu un atrast — 42 g. v. Tatumu ar gorillas rokām un pilnām kabatām naudas. Vēl nebija ataususi diena, kad Abe viņu atrada vadot ceremoniju kādā pilsētas nakts lokālā. Sepersteins piedraudēja ar atlaišanu, bet vēl nogaidīja līdz nākošai spēlei. Tatums tanī iemeta 24 p. Publika, kuŗas vidū bija pats Marokas sultāns, uzgavilēja garajam ķenguram, kas pēc katra iemesta groza palika karājoties rokās groza riņķī. Kad pēc spēles sultāns izteica pateicību par interesanto spēli, sevišķi izceļot Tatumu, Sepersteins visu bija aizmirsis.

Šī ir pašlaik bagātākā basketbola vienība pasaulē. 1951. g. Sepersteins no valsts paspārnvaldes saņēma šādu vēstuli: „Harlemas globtroteri, balstoties uz labu gribu, ir pierādījuši sevi par labākiem sūtņiem visā pasaulē. Ja kādā no nākošiem ceļojumiem jums nepieciešams atbalsts, lūdzam griezties pie mums." -rb.

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Kanadā no Zviedrijas ieradies igaunu šķēpa metējs Hans Moks, kas pag. sezonā bija viens no vislabākajiem pasaulē. Moks, ko izsauca sporta kolledža, jau uzsācis treniņus Toronto vieglatlētikas klubā. Moks gatavojoties Kanadas 1952. g. meistarsacīkstēm, kas notiks jūnijā Hamiltonā, ar sporta darbinieku palīdzību mēģina paātrināt pavalstniecības iegūšanu, lai Kanadu varētu reprezentēt starpt. sarīkojumos. Moks, kas Igaunijā apmeklēja fiziskās audzināšanas institūtu, trenēs arī citu klubu sportistus, jo viņš ir ne vien izcils šķēpa metējs, bet arī labs diska mešanā un lodes grūšanā. Moka rezultāts šķēpa mešanā — vairāk par 72 m., tālu pārsniedza Kanadas rekordu.

Padomju Savienība 14. janv. lūdza Starpt. ledushokeja savienību atļaut piedalīties ledushokeja turnīrā olimpiskās ziemas spēlēs Oslo.

Līdzdalības pieteikšanas termiņš bija 31. dec., tādēļ Starpt. ledushokeja sav. lēmums pēc apstāklu pārbaudes būs atkarīgs no tā, vai krievi vēlas spēlēt ledushokeju vai politiku. Pad. Savienības lūgumu nepareizi saņēma Starpt. ledushokeja sav. loceklis kanadietis Dr. W. Hardy Edmontonā, kas bija šīs savienības prezidents līdz pag. gada augustam. Par šādu nokavētu līdzdalības pieteikumu olimpisko spēļu rīkotāja Norvēģija uzzināja no Starpt. ledushokeja sav. tagadējā prezidenta šveicieša Dr. Fritza, kam Hardijs krievu lūgumu bija pārtelegrafējis ar uzaicinājumu atļaut krieviem piedalīties, ja viņi var garantēt, ka tur nebūs politikas iejaukšanās kaitējumu un ja viņi bez ierunām respektēs Starpt. ledushokeja savienības noteikumus.

PAG. SEZONAS LABĀKIE SIEVIEŠU SASNIEGUMI

(Turpinājums)

0 m.

1.	Lazda (K)	8,9
2.	Balode (K)	9,0
	Šteinberga (Z)	9,0
	Lēvalde (K)	9,0
5.	Graudiņa—Sprūženiece (Z)	9,2

100 m.

1.	Balode (K)	14,6
2.	Lēvalde (K)	14,9
3.	Ādmine (K)	15,2

Lode

1.	Ringenberga (J)	11,47
2.	Jūrmala—Smiltniece (Z)	10,36
3.	Tomasa—Konce (K)	9,65
4.	Ādmine (K)	8,50
5.	Zemgale (Z)	7,98

Šķēps

1.	Ringenberga (J)	27,35

Disks

1.	Tomase—Konce (K)	27,78
2.	Viškere (K)	26,97
3.	Ringenberga (J)	26,11
4.	Ādmine (K)	25,18

Augstlēkšana

1.	Ringenberga (J)	1,50
2.	Rumente—Roga (ASV)	1,37
3.	Šteinberga (Z)	1,33
4.	Graudiņa—Tora (K)	1,30
6.	Graudiņa—Sprūženiece(Z)	1,28

Tāllēkšana

1.	Ringenberga (J)	4,88
2.	Rumente—Roga (ASV)	4,41
3.	Balode (K)	4,26
4.	Lazda (K)	4,23
5.	Kurzemniece (A)	4,11

Turpinājums sekos).

AIZ DZELZS AIZKARA

PĀRKĀRTO PĒTNIECĪBAS DARBUS VALODNIECĪBĀ UN LITERĀTŪRĀ

Rīgas radiofons ziņo, ka Zinātņu Akadēmijas Valodas un Literatūras institūta direktors Sokols 7. janvārī iepazīstinājis Institūta padomi ar prezidija lēmumu par pētniecības pārkārtošanu sakarā ar biedra Staļina darbiem valodniecībā. Prezidija lēmumā atzīmēti trūkumi Valodas un Literatūras institūta darbā un atklāti šo trūkumu cēloņi, kāpēc atzīmēta nepieciešamība pastiprināt cīņu pret buržuāziski nacionālistiskajiem uzskatiem latviešu valodniecībā un literatūrā. Akadēmiķis Endzelīns u. c. norādījuši, kas praktiski darāms, „lai trūkumus ātrāk novērstu". Darba plāna galvenajā daļā — latviešu valodas gramatiskās uzbūves problēmas, kā arī **slavu un balšu valodu vēsturiskie sakari.** Pēdējam tematam būšot veltīta PSRS un PL Zin Ak. apvienotā zinātnieku konference Rīgā š. g. februārī. Fundamentālo darbu par Pad. Latvijas literatūru pabeigšot šogad.

No šī radio ziņojuma redzams, ka latviešu valodas iesaistīšana slavismā turpinās, tāpēc nebrīnīsimies, ja kādā jaukā dienā, par godu revolūcijai vai „lielajam" Staļinam Rīgas radiofons paziņos, ka konference „pierādījusi" latviešu valodas piederību pie slavu valodām.

°

Latvijas izlaupītāju oficiozs Rīgā — Sovetskaja Latvija" 20. dec. n-rā sūdzas par daudzu kolchozu nolaisto financiālo stāvokli. Rēzeknes, Siguldas, Krāslavas, Saldus u. c. rajonos lielāko daļu kolchozi esot parādnieki. Desmit kolchozi Saldus rajonā gada laikā Nedalāmajā Fondā neesot iemaksājuši ne rubļa, labāks neesot stāvoklis arī Dagdas, Daugavpils, Krāslavas u. c. rajonos. Tajā pašā rakstā minēts arī, ka kolchozniekiem Neretas rajonā par katru darba dienu saņemot 3 kg. graudu un 2 rubļi naudā.

Tas nozīmē, ka kolchozniekiem pašam jārūpējas par uzturu, gada laikā nopelna apm. 600 rubļu — vienu sliktas kvalitātes uzvalku. Tajos kolchozos, kam jāsamaksā parāds valstij, kolchozniekiem, domājams, nesaņem arī pat šos ubaga grašus.

°

Rakstā par Liepājas pilsētas kompartijas nodaļas konferenci Sovetskaja Latvija tajā pašā numurā Liepājas galv. inženieris Chramenkova nosoda tirdzniecības ostas bij. priekšnieku Černakovu, kas savā darbā pielaidis paviršības un launprātības, par ko līdz šim vēl neesot saņēmis pelnīto sodu. Černakova nelikumības atklājusi kāda komūniste Popova, bet tikai pēc tam, kad vainīgais jau bija paaugstināts dienestā un iecelts atbildīgākā amatā.

°

25. decembra numurā laikraksts uzbrūk J. Sudrabkalnam un V. Alatyrcevam kas ieteikuši Latgosizdat'am iespiešanai Ļetomovojas dzeju krājumu „Uļica zvezd" (Zvaigžņu ielā), kuŗā pati dzejniece atzīstas, ka „nezin valodas". Bez kādas vajadzības tā esot centusies dzejām piešķirt „vietējo" koloritu, iešļircinot krievu tekstā latviešu vārdus: laima, daiņa, sakta, paldies, biedri u. c. (Latviešu valodu krievu vārdiem piebārstīt, protams nebūtu tāds grēks. Ref.).

JŪS varbūt domājat, ka Toronto tramvajstreikā piedalās arī

VILIBALDS DROSMIŅŠ

Nē, viņš nestreiko, bet rosīgi gatavojas

DAUGAVAS VANAGU TORONTO NODAĻAS

MASKU BALLEI

29. februārī, kur viņš vēlas redzēt arī JŪS, pie tam skaistā maskā. Tuvāka informācija sekos (377)

TRADICIONĀLAIS STUDENTU KARNEVĀLS

NAKTS LATIŅU KVARTĀLĀ

Sestdien, 16. februārī, plkst. 9 vakarā

BEETHOVEN HALL 210 E. 5th St., Ņujorkā

Ieejas maksa $1.50, nodoklis $0.30

Galdiņi rezervējami pa tel. CY 4-0339

(373) Ņujorkas Latviešu Studentu Biedrība

DV MONTREĀLAS NODAĻA

rīko sestdien, š. g. 26. janvārī, plkst. 7 vakarā,

220 Pine Ave, McGee Highschool zālē

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA UN DE IURE ATCERES VAKARU

ar referātu, kuŗu lasīs bij. tautskolu insp. E. MAZUTIS

Sekojošā koncerta daļā plašu repertuāru sniegs

Vijolnieks G. LAPENSONS un operdziedātāja N. VALDOVSKA

Deklamēs J. Ķivlenieks

Ieejas maksa $1.00 no personas plūs 5c Nama fondam par labu Studentiem un skoln. puscena. Kara invalidiem ieeja brīva

DV MONTREĀLAS NODAĻA

rīko sestdien, š. g. 2. februārī, plkst. 7 vakarā,

DAUGAVAS VANAGU UN JAUNATNES DIENU

kuŗā lasīs referātus prāv. A. Skrodelis un māc. A. Lūsis.

Savus darbus lasīs rakstniece IRMA GREBZDE. Sekojošā KONCERTĀ piedalās māksliniece L. ĶARLSONE, operdziedātāja N. VALDOVSKA. Deklamēs aktrise A. MAČA

Ieejas maksa pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar 50c (378)

TLB JAUNATNES KURSI

š. g. 26. janvārī, plkst. 6 Toronto, Sv. Andreja baznīcas telpās

RĪKO

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA UN LATVIJAS DE IURE DIENAS ATCERES AKTU

Mācītāja A. Lūša priekšlasījums par Draudzīgā aicinājuma nozīmi un māc. A. Čopa uzruna sākarā ar LNAK Centrālās Bibliotēkas atklāšanu

KONCERTA DAĻĀ PIEDALĀS

Komponists TĀLIVALDIS ĶENIŅŠ, operdziedonis JĀNIS NIEDRA, koncertdziedone ELZA SEDLIŅA un aktrise DZIDRA INDZERE

LNAK Jaunatnes Kursi

587 Queen St., W. Toronto WA — 6812

KRIEVU MĒBEĻU VEIKALS

QUEEN WEST FURNITURE Co

Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantora mēbeļu krājums

(390) Iegriezieties ur pārliecinieties paši!

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vīnes hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto,

Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967 (29)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

»BALTIC CARTAGE«

and MOVERS

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

PĀRDODAMA

ar $2000.00 iemaksu

atsevišķa, dubultķieģeļu 6 istabu māja ar garāžu un ar iespējām mājas 3. stāvā izbūvēt vēl 2 istabas

Tel. RI 3670

V. PALMA

M. J. CAMPBELL & Co

Real Estate Broker

219 Danforth Ave, Toronto

(379)

UZMANĪBU, TAUTIETES!

Daži zēni precību gados un pašlaik atrodas Kanadas mūža mežos, vēlas iepazīties ar tautietēm vecumā no 16 līdz 30 gadiem.

Visā drīzumā ceram pārtraukt šo vienmuļo dzīvi un doties pie Tevis. Ja esi jautras dabas un vēlies mums palīdzēt notriekt šos grūti, sūri pelnītos dolarus, tad atsaucies! Tev jābūt glītai! Klāt pie atbildes pievieno arī savu fotogrāfiju. Lai arī Tu Latu, kur būdama, došos pie Tevis!

Raksti: Prātam 20 g. v., Neprātam 24 g. v. un Trakajam 28 g. v.

Adrese: Audem Camp 33, Abitibi, Ont. (374)

AIZDEVUMUS

īsa un gara termiņa izgādā

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto, On/.

Tel. RA 7149 (330)

TAUTIETIS,

40 g. v., vidēja auguma, nesmēķētājs, vēlas sarakstīties ar tautietēm.

Adr. K. Kociņš, 26 Kirkpatrick, St., Kirkland Lake, Ont. (434)

TAUTIETES TUVU UN TĀLU!

Ja jums ir apnicis būt vienām tāpat kā mums un vēlaties atrast sev patiesu dzīves draugu, tad rakstiet diviem ķlusas un saticīgas dabas vientuļiem.

Jums jābūt vecumā līdz 32 gadi, atraitnes un šķirtenes neizslēdzot. Atbilde un klusuciešana garantēta visām, bet piederēsim katrs tikai vienai. Vēstules šīs avīzes kantorī uz oferti: Apīnim vai Brūverim. (375)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas ar virtuves lietošanu, tel. — GE 5515. (376)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 27. janvārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. R. Zariņš. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce. Jauniešus lūdz pieteikties iesvētīšanas mācībām, kas sāksies 2. februārī. Iesvētīšana Pūpolu svētdienā.

Cedar Falls, Iowa, Nazareth baznīcā, 3. febr., pl. 2.30 p.p. dievkalpojums. Māc. Alfr. Gulbis.

Bostonā dievkalpojums — Emanuēla baznīcā, Warren ielā 94, Roxbury, 3. februārī, pl. 4 p.p. — prāvests Kr. Valters.

Draudzes mācītājs — prāv. Kr. Valters uz pastāvīgu dzīvi Bostonā pārceļas ar š. g. 1. februāri.

Jaunatnes iesvētīšana paredzēta 1. jūnijā, bet iesvētāmiem jāpieteicas pie mācītāja līdz 1 martam.

Šarlotē, N. C.

1952. g. 27. janvārī, pl. 2 dienā dievkalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls. Pie ērģelēm brīvmāksl. H. Lindemanis.

Auroras novadā Plano pilsētā dievkalpojums 27. janv., pl. 3 p.p., bērniem pl. 2.30. Māc. A. Rautenšilds.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZĪBĀS)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. Hamilton, Ont. t. 70136).

Montreālā 2. un 3. febr. Daugavas Vanagu Latvju Jaunatnes dienas; 2. febr. svētvakars un sarīkojums ar priekšlas. McGee kolledžas zālē un 3. febr., pl. 4 p.p. svētku dievk. Redeemer b. (285 Clarke Ave). Kā svētvakarā, tā dievkalp. piedalīsies prāv. A. Skrodelis, māc. A. Lūsis un māc. A. Gaudiņš.

Māc. V. Šēfers (659 Piceadilly Str., London, Ont.)

Londonā, 27. janv., pl. 4 p.p. Trīsvien. b.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E., Hamilton, Ont. t. 93410)

Hamiltonā 3. febr., pl. 4 p.p. (18 Victoria So.).

Māc. A. Briedis (17-8th Str., Noranda, Que.)

Norandā 27. janv., pl. 4 p.p. (United b.).

Māc A. Lūsis (50 Dewson Str., Toronto, Ont.. t. LO 2510).

Toronto, Sv. Jāņa b. 27. janv.;

Māc. A. Čops (118 Isabella Str., Toronto, Ont. t. mājās MI 1873, baznīcā PR 1563).

Toronto, Sv. Andreja b. 3. febr., pl. 4 p.p.

Māc. E. Caune (11010 - 109 Ave Bl. B. S-13, Edmonton, Alta).

Edmontonā 27. janv., pl. 4 p.p. (Jāņa b.).

Kalgarijā 17. febr., pl. 3 p.p. (Zviedru b.).

Lethbridgē 16. febr., pl. 7 vakarā (Trīsvienības b.).

Krisitī: (Lethbridge) Pēteris Herberts Lapainis, Gunāra un Martas, dz. Racēns, d.; (Edmontonā) Inese Velta Vilde, Kārļa un Zentas, dz. Skuba, m. un Kārlis Pēteris Freimanis, Edvarda un Birutas, dz. Tumševics, d.

Māc. A. Gaudiņš (1500 Grand Blvd. Montreal, Que.)

Montreālā 3. febr., pl. 4 p.p. DV Latvju Jaunatnes dienu svētku dievk. (Mācītāji: A. Skrodelis,, A. Lūsis, A. Gaudiņš) Redeemer b., 285 Clarke Ave. Solo priekšnesumi; dziesmu lapiņas.

Māc. K. Avotiņš (1091 8th Ave., Vancouver 9. B.C.).

Vankuverā 3. un 17. febr., pl. 5 p.p.

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

MŪSU REKLĀMA IR ŠĪS FIRMAS VĀRDS

VALTERS ZIEDIŅŠ

92 Morse Str., Toronto, Ont. Canada

Tel.: GL 8646

Vecākā un plašākā grāmatnīca Kanadā

Nodaļas: Vancouver, B. C.: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E. 6 th Ave.; Hamilton, Ont. Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave.; Noranda, P. Q., Mr. J. Lūsis, 223-3rd Ave.; Winnipeg, Man.: Mr. A. Kumas, 802 Simcoe Str.

Pārstāvniecība USA: Mr. A. Kalnājs, 1531 N. Clybourn Ave. Chicago 10, Ill.

Piedāvā bagātīgā izvēlē visas jaunākās grāmatas.

VAI JŪS TO ZINĀT?

ka Staļins apgalvoja Latvijas ārlietu ministram V. Munteram, ka padomju bazes Latvijā neierobežos Latvijas patstāvību? ka Staļins 1945. gadā solīja ASV prezidentam Rūzveltam izlemt Baltijas valstu likteni, pielaižot pat tanīs kapitālistiskas iekārtas atgriešanos? ka Staļins teicis: „Vārdi ir viena lieta, darbi — otra. Labi vārdi ir maksa sliktiem darbiem"?

Lasiet Kārļa Vanaga piezīmes par Latvijas valsts bojā eju

«BOLŠEVIKU JŪGĀ»

Izdevums plaši illustrēts ar vēl trimdā nepublicētām illustrācijām

Grāmatas cena $1.20, (brošēta) 128 lapp.

Saņemama pie visu kontinentu grāmattirgotājiem

Pasūtinot Mr. P. Dubovics, Quaker Lane Hyde Park, N.Y., U.S.A.

Par piesūtīšanu nav jāmaksā. Grāmatas izsūta arī (334) grāmatgaldiem aprēķinot atlaidi LIESMA

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 424 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

E. Dravenieks, 168 W 100th St., New York 25, N. Y., un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūkļītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Mikelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln., Nebraska.

P. Smits, 19 Prospect Stk., Poughkeepsie, N. Y. ....

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin.

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Bairaks, P. O. Box 1006 Stn. C. Toronto 3, On.

A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Jurševskis, 600 York St., Hamilton, Ont.

M. Kānborgs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourn St. Toronto.

Mr. Vilis Kaliņš, 17 Linden St., Toronto, Ont

M. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 603 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Boulah Ave, Hamilton, Ont.

Arturs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Lidums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Pulku velkals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. RE 3984

K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E., 5th Ave., Vancouver, B.C.

V Teteris, 97 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lus Rd. Apt. 3. Montreal.

Laikrakstiam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz.....mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievieroju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pāgarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NE ZELTU, BET TĒRAUDU — PRASA ČERČILS

(Pārnesums no 1. lpp.)

SUECAS AIZSARDZĪBA NAV TIKAI ANGLIJAS LIETA

Vēl atgriežoties pie Kremļa agresijas plāniem, Čerčils skāra Indokīnu un citas sarkano nemieru vietas. Viņš sprieda, ka īstenais mērķis būtu vēl tālu ja izdotos noliegt pamieru tikai Korejā, bet Maskavas diktētie asiņainie notikumi turpinātos citur pasaulē. Tālab cīņa pret komūnismu nav dalāma, bet tā jāuzlūko un jāveic kā viena vesela un kopēja pārādība.

Apstājoties pie Vidējo Austrumu situācijas, Čerčils paskaidroja: „Lielbritanija viena pati vairs nevar ilgāk garantēt Suecas kanāļa drošību. Šī problēma tagad kļuvusi starptautiska." Šajā sakarā viņš atzinīgi pieminēja Savienoto Valstu, Lielbritanijas, Francijas un Turcijas pūliņus Vidējo Austrumu aizsardzības izveidošanā, ko jau pašacis viņa priekštecis britu valsts vadībā Klements Etlijs. Čerčils uzsvēra, ka briti nebūt nevēlas būt ēģiptiešu kungi, bet gan vēlas pakalpot visas pasaules labumam, pie tam sadarbojoties ar ēģiptiešiem.

Vispār aplūkojot stāvokli Vidējos Austrumos, britu premjērs konstatēja, ka briesmas, kas no šī nostūra draud pasaulei, nav mazākas kā tās, ko izraisīja Maskavas rīcība Korejā.

ANGLIJAS LOMA NAV BEIGUSIES

Britu zemju robežu un prestīža nenogurdināmais sargs ar īpašu uzsvaru vērsās pret visiem, kas kritiski novērtējot britu līdzdalību Rietumu militārā stipruma celšanā. Lielbritanija netaupot vislielākās pūles, lai paveiktu savu daļu brīvās pasaules militāro aizsardzības spēku izveidošanai, un britu salā novietotie miltārie spēki sasniedzot apmērus, kas nav pieredzēti vēl nekad agrāk.

VISTIESĀKAIS IETEIKUMS KONGRESAM

Mirkli dziļāk ievilcis elpu un neatlaidīgi raugoties Kongresa locekļu sejās, Čerčils pāris teikumus izrunāja palēninātā tempā, lai nozīmīgās domas svars jo palielkamāk ieguļtos klausītāju atmiņā. Te britu premjērs izcēla atomieroču milzīgo nozīmi miera saglabāšanā. Viņš brīdināja ASV likumdevējus neizlaist no rokām atomieročus, kamēr viņu rīcībā nav kāds cits līdzeklis, kas tiem neapstrīdami ļauj glabāt pasaules miera atslēgu.

Šo brīdinājumu pavadīja ilgi aplausi. It kā reaģēdams uz skaļo atsaucību, kas izpaudās visā Kongresā no sienas līdz sienai, Čerčils uzsvēra kādu citu domu. Viņš teica, ka visu Rietumu kopējās pūles pret lielajām briesmām ļoti daudz ciestu, ja tā sauktā abu partiju ārpolitika praktiski nepastāvētu. Šajā sakarā viņš cildeniem vārdiem pieminēja nelaika senātoru Vandenbergu, kas bija republikāņu un demokratu ārpolitikas galvenais ieteicējs un kopējs. Čerčils teica: „Visiem dižiem amerikāņiem jāstrādā roku rokā, lai darba rezultāts būtu vislabākais, tāpat kā to vajadzētu darīt arī visiem britu vīriem."

VIENOTA EIROPA BŪS

Atzīmējis Eiropas jautājumu par visai kardinālu, citkārt vārdos dedzīgais, bet nu darbos, varbūt, vēsais vienotās Eiropas ieteicējs, liecināja: „Ticu un esmu pārliecināts, ka Eiropas vienība tiks sasniegta, un šai vienotā Eiropā būs ne tikai rietumu zemes."

Citējot vārdus, ko viņš pats teicis 1946. gadā, ka Francijai vajadzētu ņemt Vāciju pie rokas un ievest atpakaļ brīvo nāciju saimē, tagad Čerčils atzina, ka Eiropas apvienošanas priekšvēstnesim vajadzētu būt Eiropas armijai, kurā būtu uzņemta arī Vācijas armija.

Domu sadalījums, runa un tās priešnesuma veids liecināja, ka lielu pieredzi bagātais valstsvīrs labi apzinās, cik lielu svaru viņa vārdiem piešķir visa pasaule.

Ne ar vārdu viņš neminēja, ka aizstāvētu kompromisu vai arī, ka vajadzētu meklēt kompromisa iespējas ar komūnistiem, bet gan visnotaļ prasīja celt Rietumu militāro gatavību, kas vienīgā spēj aizkavēt vai satriekt Kremļa agresīvos plānus. Čerčils konstatēja, ka Savienoto Valstu bruņošanās produkcija ir uz ceļa, kas tai līdzēs pārspēt Maskavas kara rīku produkciju. Tālab par visām lietām pašā pirmajā ir ieroči.

Paliksim brāļi lielajā brālībā

(Pārnesums no 1. lpp.)

Ar lielu prieku Daugavas Vanagu Rietumvācijas (Centrālā) valde ir sekojusi DV darbības attīstībai Kanadā. Ar lielu enerģiju, sirdsdedzi un patiesu latviešu cīnītāja garu esat ķērušies pie mūsu organizācijas izveidošanas šai zemē, tā īsū laikā kļuvuši par vienu no spēcīgākajiem mūsu saimes locekļiem. Tāpat ar prieku esam varējuši atzīmēt jūsu personīgos, Kanadas valdes un nodaļu panākumus savā darbībā. Visu jūsu sekmju atslēga bija draudzības un vienprātības pilnais darbs, kas ļāva pāri un gaām sīkumiem saskatīt-mūsu organizācijas lielos uzdevumus un tos arī veikt.

Mēs esam pārliecināti, ka šī draudzība un vienprātība Kanadas Daugavas Vanagu saimē nevar zust un ka jūsu zemes Daugavas Vanagu darbs pēc šīs pilnsapulces nospraustajiem principiem ies kalnup gan aprūpes, gan nacionālās apziņas audzināšanas ziņā.

Paliksim uztiņģi savai cīņu laukos slēgtajai draudzībai! Paliksim vienmēr uzpriekšu tie paši, kas mēs esam šodien — brāļi tai lielajā brālībā, kas dzimusi kauju ugunīs! Paturēsim pāri visam uzticību viens otram un nesavtīgu kalpošanas garu mūsu dzimtenei Latvijai.

Sveicam Kanadas Daugavas Vanagu delegāţu sapulci un novēlam daudz sekmju šai zemē par godu visai Daugavas Vanagu saimei pasaulē.

Daugavas Vanagi, sasauksimies!

V. Janums, priekšsēdis, V. Hāzners, sekretārs.

Labu sekmju novēlējumus piesūtījusi arī LNAK Valde.

Pēc mandātu Komisijas priekšsēža J. Treija ziņojuma izriet, ka komisija atziņusi mandātus šādiem delegātiem: K. Purmalim (KV), K. Freimanim (KV), I. Jankovskim (KV), O. Kļavenieka (KV), V. Grāvelim (KV), A. Putniņam (KV), A. Liepiņam (KV), R. Grāvam (KV), V. Muktam (KV), J. Treijam (KV. Rev. Kom.), L. Līdumam (KVRK), A. Beitānam (KVRK), V. Miķelsonam (Londonas nod.), V. Putnam (Hamiltonas nod.), A. Vīksnem (Sv. Katrīnes nod.), P. Balodim (Toronto nod.), E. Krūkam (Toronto nod.). A. Simsonam (Norandas nod.) un F. Lucim (Montreālas nod.).

Delegātu sanāksme ar 10 pret 9 balsīm atzīst vēl mandātu B. Lūsim (Toronto nod.). Delegātu kopskaits līdz ar to ir 20.

Stājoties pie sanāksmes vadības vēlēšanām, par tās pr-di ar 12 balsīm ievēl A. Putnu, pr-sēža b. P. Balodi.

Priekšsēdis savus pienākumus uzņēmās plkst. 17.40. Par sekretāriem ievēl A. Vīksni ar 17 un R. Gravu ar 12 balsīm. Par balsu skaitītājiem vienbalsīgi ievēl V. Muktu un O. Kļavenieku.

Tad delegātu pilnsapulce pieņem šādu darba kārtību:

.,Valdes ziņojumi: a) Priekšsēža vispārējs ziņojums. b) Kasiera ziņojums. c) Nozaru vadītāju ziņojumi.

Nodaļu delegātu ziņojumi.

Revīzijas komisijas ziņojums.

Ziņojumu pieņemšana un debates.

Turpmākā darbība: a) Aprūpe — ref. K. Purmalis. b) Informāc. un propaganda — I. Jankovskis, c) Jaunatnes un kult. lietas — A. Liepiņš. d) Nodaļu maksājumi KV un CF — A. Putniņš. e) Budžets 1952. g. — A. Putniņš.

Apgāda "DV" vadītāja ziņojums. Apgāda "DV" un laikraksta "LA" turpmākā darbība — K. Purmalis.

Biedru uzņemšanas kārtība — K. Freimanis.

Vēlēšanas: a) Valdes priekšsēža vēlēšanas. b) Priekšsēža vietn. vēlēšanas. c) Valdes vēlēšanas. d) Revīzijas komisijas vēlēšanas. e) CV locekļa vēlēšanas. f) Apgāda "DV" locekļu vēlēšanas.

Goda tiesas jautājums.

Dažādi jautājumi.

Valdes ziņojumu virkni atklāj tās priekšsēdis K. Purmals, aizrādīdams uz veikto un veicamo. Pakavēdamies pie DV attiecsmēm ar citām organizācijām, īpaši ar LNAK, kas sasauks īpašu sesiju statūtu pārkārtošanai. Pašā DV organizācijā Kanadā patlaban ir 7 nodaļas: Toronto, Londonā, Hamiltonā, Sv. Katrīnā, Norandā, Albertā un Montreālā, ar kopskaitā pāri par 500 biedriem. Karavīru immigrācijas lietā KV griezusies pie Latvijas ģenerālkonsula R. Braisona, un Immigrācijas ministrijā panākts labvēlīgs atrisinājums mūsu bij. karavīru iecelošanai Kanadā. Atsevišķos gadījumos karavīri arī aizturēti, bet visumā Kanadas konsuli latviešiem bijuši labvēlīgi. Kultūras darbā veikts daudz, sarīkots daudz koncertu, teātra un baleta izrāžu. Nodibināts Grāmatu apgāds, par kā nodibināšanu un vadīšanu pienākas atzinība Zikmanim, kas šo pasākumu sācis ar $1,75. Radīts DV Teātris, kas uzsāka iepriecinošu darbību ar rež. Mildu Bērziņu priekšgalā ar divi Indrānu izrādēm Toronto un Montreālā. Nesaticība, diemžēl, bija par cēloni tam, ka daļa spēlētāju aizgāja. Taču DV teātris turpināja darbību un uzveda Zīverta Partizānus. Tagad DV Teātris atkal ir uz droša ceļa, jo par režisoru aicināts Liepājas operas režisors Vilkants, savu atbalstu teātrim apsolījusi arī Dailes Teātra bij. aktrise Emma Znotiņa, kas nesen ieradusies Toronto.

Zīmējoties uz DV laikrakstu, jāatceras, ka šo problēmu cilājām jau pag. pavasarī, kad Jankovskis šai jautājumā dzīvi sarakstījās ar H. Vītolu. Bija mēģinājums iegūt Dobeļa paju tiesu, kas, restaurējot Jankovska pajas, būtu DV devis 51% pārvaldi Brīvajā Balsī. Bet tad visus šos nodomus šķērsoja LCK apgāds, kas pārcēlās uz Kanadu. Un tagad nu laikraksts Latvija Amerikā ir mūsu rokās.

Tautiešu aprūpes darbā pavisam pagājušā gadā ieskaitot Lieldienu akciju un nodaļu aktīvitāti, savākti ziedojumi par $2,219.47. Starp ārzemju DV organizācijām DV Kanadā, tātad, stāv otrā vietā, tūdaļ aiz DV organizācijas ASV, kas šai plāksnē ieņem pirmo vietu.

(Nobeigums sekos)

Kapteiņa Karlsena godināšana Ņujorkā

Ņujorkā Karlsens ieradās ar līdmašīnu naktī. Lidlaukā viņu sagaidīja ģimene un pilsētas pašvaldības delegācija, simtiem žurnālistu un fotografu. No lidlauka Karlsenu ar ģimeni aizveda uz viņa mājām Budbridžā.

Nākošajā dienā pl. 11 sardzes kūters ar Karlsenu un viņa ģimenes locekļiem piestāja Beteri pieštātnē. Osta bija greznota karogiem, Karlsenu jūsmīgi sveica sirēnām.

Braucienā uz pilsētas valdes namu Karlsenu Brodvejā sagaidīja tūkstoši amerikāņu, kas varoni apmētāja ar serpentīnu un konfetti.

Uz pilsētas valdes nama kāpnēm pilsētas galva Impeliteri Karlsenam pasniedza Pilsētas goda medaļu.

Impeliteri teica: „Jums jāzina, ka jūs esat atdevuši mums ticību cilvēka nesalaužamiem spēkiem un vērtībai, cilvēka, kas ar Visuvarenā palīdzību ne no kā pasaulē nebaidās.

Kapteinis Karlsens

Godināšanas nobeigumā „Advertising Club" telpās sekoja brokastis. Šeit kapteinim Karlsenam Amerikāņu Kuģu Vadītāju Padome pasniedza Goda diplomu.

KARA INVALIDA V. PLĒSUMA ĢIMENEI

ceļa naudai ziedojumus piesūtījuši LNAK Palīdzības nozarei laikā no 13. līdz 16. janv. (1. turpinājums).

Bostonas Ev.-Lut. draudze $25; P. Stars $10.00; V. Mednis Montreālā $7.00; Jūlijs Popelis Toronto $5.15; Arturs Strauts ASV $5.00; Elza Gusarts ASV $5.00; Maiga Vētra Volfvillē $3.00; Kārlis Radziņš Toronto $3.00. Pa 2.00 ziedojuši —O. Graubiņš Pitsb.; E. Reinis Pembrokā; A. Ķipa Bramptonā; Fr. Pelss Toronto, un pa $1.00 — Alfrēds Vītols, Toronto; M. Bizjukovs ASV; M. Stūrmanis ASV; L. Strujevics Bruklinā; (bez vārda) Klīvlendā; A. Zemgals ASV; J. Purvlīcis ASV un K. Milkaudze Toronto.

Kopā saņemts $79,15; No iepriekšējā saraksta $61.00. Pavisam $140,15. Vēl iztrūkst $149,85.

Šinī sarakstā neietilpst tie ziedotāji, kas savas ārtavas nodevuši vietējās biedrībās, draudzēs vai Daugavas Vanagu nodaļās, kas tiks publicēti pēc apvienošanas ar kopējo sarakstu. Par ziedojuma nepieciešamību bija publicēts Latvijā 2/1 un vienlaicīgi arī Laikā. Ziedojumus vēl var piesūtīt uz šādu adresi: Latvian National Federation in Canada Aid Branch, P. O. Box 285 Terminal A Toronto, Ontario, Canada.

AICINĀJUMS

Bijušie 4. Valmieras kājn. pulka karavīri laipni lūgti ierasties pulka gada svētku atceres vakarā 17. februārī, plkst. 16 pp. DV namā, 123 Huron St., Toronto.

SARĪKOJUMS

Daugavas Vanagu Londonas nodaļa rīko š. g. 26. janvārī, plkst. 19,30 Lietuviešu zālē, 357 Clarence Street, nodaļas gada atceres sarīkojumu. Programmā: Valdes pr-ža uzruna, apsveikumi, svētku priekšnesumi un deja līdz plkst. 2 no rīta.

Tramvajnieki ir ar mieru

Toronto — Toronto streikojošie tramvajnieki ir ar mieru savas algu prasības izrkiršanu nodot īpašai šķīrējtiesai, ja vien panāk dažu priekšnoteikumu īstenošanu. Tas nozīmē, ka tramvajnieki drīzumā varētu stāties atkal darbā.

DAŽOS VĀRDOS

Ķīnas nacionālisti 1951. gadā saņēmuši no Savienotajām Valstīm atbalstu par 56 milj. dolaru, kas piešķirti Maršala plāna ietvaros.

*

Spānijas valdība aizrādījusi amerikāņu tūristiem, ka, uzturoties viņu zemē, arī Savienoto Valstu vietniekiem jāvalkā garās bikses un sievietēm obligāti jāuzgērbj apakšsvārki.

*

40 g. v. vācu agronoms Verners Heinrichs Rietumvācijā esot izaudzējis jaunu rīsu šķirni, kas augot visos klimatiskos apstākļos. Pagājušā vasarā Heinrichs ieguvis 5 t jaunā rīsa.

*

Lai cīnītos pret spiegiem un sabotieriem, Zviedrijas valdība izstrādājusi likumu, kas drošības policijai dot tiesību noklausīties telefona sarunas un atvērt neuzticamu personu vēstules.

*

Kalifornijas senātors Knovlends mudina prezidentu Trūmenu pārtraukt diplomātiskās attieksmes ar Ungāriju, kas nesen apcietināja 4 amerikāņu lidotājus un pēc tam izdeva pret lielu izpirkšanas maksu.

*

Kāda republikāņu partijas locekle Losandželosā nolēmusi svinēt savu dzimšanas dienu citā datumā tikai tādēļ, ka tā ir vienā laikā ar Trūmena dzimšanas dienu. Tagad viņa svinēs dzimšanas dienu vienlaicīgi ar Mekarturu.

*

Herberta Īveta vadītā Austrālijas strādnieku partija paziņojusi, ka tā pretosies Japānas mierlīguma ratificēšanai parlamentā. Attieksmē pret japāņiem līgums esot par maigu. Austrālijas federālā parlamentā Japānas mierlīgumu paredzēts apspriest 2. februārī.

*

Aga Chana piekritēji un pavalstnieki gatavojas pasniegt viņam karalisku velti 75. dzimšanas dienā 22. janvārī — tik daudz platīna, cik sver Aga Ķāns. Pašlaik viņa svars esot 240 mārciņas. Ja tas daudz nemainīsies līdz 22. janv., tad Ķāns saņems platīnu apm. 3 milj. dol. vērtībā.

*

Holandes valdība grozījusi vecuma robežu, kas nepieciešams, lai tronmantnieks varētu uzņemties karaļa pienākumus. Līdzšinējais likums nbteica karaļa minimālo vecumu 18 gadu, turpmāk būs 21 g. Pašreizējai Holandes tronmantniecei Beatričei 31. janvārī būs 14 gadi.

*

Ģen. Meknarnijs, kas pēc ģen. Eizenhauera atgriešanās ASV, ilgāku laiku komandēja amerikāņu okupācijas spēkus Eiropā un bija Savienoto Valstu augstākais pārstāvis Vācijā, janvāra beigās šķīrās no armijas, 59 g. v. ģenerālis ir viens no amerikāņu militārās aviācijas pionieriem. Pēdējā laikā viņš bija ASV aizsardzības departamenta aviācijas komisijas priekšsēdis.

*

Džordžijas valsts Merejas apgabala farmeris, kam krišķītais vārds ir Tafts un uzvārds Eizenhauers, deklarējis, ka nākamajās ASV prezidenta vēlēšanās viņš balsošot par Kīfoeru. Ja tas nekandidēšot, tad viņš neiešot uz balsošanu, bet nekādā gadījumā nebalsošot par Taftu vai Eizenhaueru.

*

Par Eizenhauera kampaņas vadītāju Mičigenas valstī republikāņu partijas pārstāvji izraudzījuši senātora Vandenberga dēlu. Cik pievilcīgs ir sen. Vandenberga vārds Mičigenā liecina tas, ka pērngada vēlēšanās vicegubernātora amatā ievēlēja samērā maz pazīstamu vīru, bet viņa vārds bija Vandenbergs.

Ģen. Klarks, ko prezidents Trūmens bija izraudzījis par ASV pirmo vietnieku pie Vatikāna, lūdzis nedot viņam šādu uzdevumu. Kā zināms, pēc Trūmena paziņojuma par vēstniecības nodibināšanu pie Vatikāna un Klarka iecelšanu par pirmo vēstnieku dažādas protestantu baznīcas, politiķu atbalstītas, sacēla veselu protestu vētru. Tās prasa nedeleģēt K. viņa jaunajos pienākumos uz Romu, bet vispirms nogaidīt Kongresa atzinumu. Klarkam atsaucot savu piekrišanu, Trūmens meklējot jaunu kandidātu vēstnieka postenim.

KATINA — PADOMJU NOZIEGUMS

Ar šādu virsrakstu vācu laikraksti apcerē poļu virsnieku noslepkavošanu Katinā. Katinas izmeklēšanas protokols un abu amerikāņu liecību pazušana no Vašingtonas aktīm padara šo slepkavošanas lietu vēl noslēpumaināku.

„Galvenais amerikāņu liecinieks van Flits izsaukts uz Vašingtonu," ziņoja amerikāņu laikraksti. Bet lieta apklusa, jo tā noder miera sarunu balansēšanai gan Parīzē, gan Korejā.

11.000 poļu virsnieku masu nošaušanas lieta Katinas mežā ir nodota amerikāņu Kongresa sevišķai komitejai. Flits ir pateicis: „Es tomēr domāju, ka šo slepkavošanu sarīkojuši krievi."

1943. g. aprīlī kara gūsteknis van Flits kopā ar pulkvedi-leitnantu Donaldu Stjuartu un citiem sabiedroto armiju virsniekiem, kas bija krituši vācu gūstā, tika nogādāti Katinā, lai viņi tur izteiktu savas domas.

„Es ienīdu vāciešus," teica van Flits, „un jau no sākta gala biju pret to, lai viņiem ticētu. Bet pēc tā, ko es redzēju, es sapratu, ka viņi runā taisnību."

Apskatot izrakto virsnieku uniformas un apavus, Flits atrada, ka tie ļoti satrūdējuši, tātad gulējuši zemē ilgākus gadus. Tas nozīmējis, ka poļu virsnieki nošauti jau 1940. g., kad neviens vācu karaspēks nebija krievu zemē: Bezpartējisku izmeklēšanu, ko tagad pieprasa amerikāņi pēc 9 gadu nokavēšanās, jau 1943. g. 17. aprīlī pieprasīja poļu emigrantu valdība Londonā, kas lūdza Starptautisko Sarkano Krustu sūtīt delegāciju uz Katinu. Padomju Savienība pārtrauca uzreiz diplomātiskās attieksmes ar Londonas poļiem. Viņu pārstāvis Cjechanovskis, nezinādams par Padomju Savienības lēmumu pārtraukt diplomātiskās attieksmes ar Poliju, apmeklējot tai laikā Amerikas ārlietu ministra vietnieku Semneru Velsu, bija pārsteigts, dzirdot: „Nesaprotu, kāpēc poļu valdība griezusies pie Starptautiskā Sarkanā Krusta, lai izmeklētu apvainojumus, ko pacēlusi vācu propagandas mašīna."

Cjechanovskis iebilda, ka poļu valdība kopš ilgāka laika grib noskaidrot, kas noticis ar viņu 10 - 11 tūkstoš virsniekiem, ko saņēmuši gūstā krievi. Uz amerikāņu un angļu spiedienu poļi savu lūgumu Starptautiskam Sarkanajam Krustam atsauca. Ar to arī poļu un krievu attieksmes uzlabojās.

Poļiem, ar lielinieku piekrišanu izveidojot savu armiju, jau 1941. g. dūrās acīs, ka nometnēs trūkst virsnieku. Vēl 1940. g. krievi laikrakstā „Sarkanā Zvaigznē" ziņoja, ka gūstā saņemti 12 ģenerāļi, 130 pulkveži un 9.927 citu pakāpju virsnieki. Šie virsnieki vēl 1940. g. aprīlī bija sarakstīšušies ar saviem piederīgiem. Piepeši šī sarakstīšanās pārtrūka.

Staļinam divreiz personīgi jautāts, kāpēc neredz poļu virsniekus nometnēs. Pirmoreiz Staļins izlicies ļoti pārsteigts, ka visi poļi nav atbrīvoti. Polijas sūtnis Maskavā Kots apraksta, kā Staļins sarunājies pa tālruni: „Vai visi poļi atlaisti?" Pēc īsa starpbrīža Staļins piebildis: „Labi, piezvaniet man vēlreiz." Kad piezvanīts, tad Staļins ilgi klausījies, nolicis klausuli un uzsācis citu sarunu.

Otrreiz, kad ģenerālis Sikorskis jautājis, viņš saņēmis atbildi: „Viņi ir izbēguši." Sikorska vietā jautājis ģen. Anderss: „Uz kurieni?" „Varbūt uz Mandžūriju," bijusi atbilde.

1943. g. janvārī jauna poļu delegācija dodas uz Maskavu. Šai komisijai ir jau ziņas, ka pazudušie 11 tūkst. virsnieki bijuši novietoti trīs lielās nometnēs: Kozelskā 4.500, Ostaškovā 3.000 un Starobjelskā 3.920. Visas trīs nometnes kopš 1940. g. 5. aprīļa izformētas.

1943. g. febr. Katinas iedzīvotāji vācu žandarmērijai norādījuši uz vairākiem pauguriem mežā, kas bija apaugušī ar priedītēm. Šī vieta nebija tālu no Smoļenskas un Vitebskas ceļa. Rakšanu uzsāka 1943. g. februārī, kad krievu strādnieki uzdūrās uz divi metri dziļi, nekārtībā, vienam virs otra gulošiem līķiem. Vācu žandarmērijas sekretārs Foss, kas vadīja rakšanas darbus, pēc uniformām noskaidroja, ka līķi ir poļi. Krievu iedzīvotāji stāstīja, ka no 1940. g. aprīļa dzelzceļa piestātnē Gnezdova pienākuši dienā trīs līdz četri vilcieni ar aizrestotiem vagoniem. Šais vagonos bijuši poļu gūstekņi. Viņi nesuši savus koferus vai saiņus. Stingrā uzraudzībā viņi novietoti smagajos automobiļos, tā sauktajos „melnajos kovārņos". Ar gūstekņiem pārpildītie auto atgriezušies no meža tukši, lai uzņemtu jaunus „sūtījumus". Iedzīvotāji klusībā sprieduši, ka poļus apšauj. Mežs, kur notikusi šaušana, bijis sargposteņu un suņu ielenkts. Šī vieta, ko tauta saukusi par Kazu kalnu, jau kopš 1925. gada noderējusi NKVD kā soda vieta.

Nošauto virsnieku identificēšana notika Smoļenskas vācu tiesiznātniskā lauku laboratorijā un to vadīja tieslietu medicīnas profesors Dr. Gerhards Būcs.

NETAISNĪBA, KO NEAIZMIST

(Pārnesums no 3. lpp.)

pagandas rakstus. Daļa latviešu palika Liepājā, citus pārveda uz Rīgu, kur propagandas akcija turpinājās — martā, aprīlī un maijā vairāki karavīri — Jānis Slaidiņš, Eduards Kļaviņš, Boriss Miemis, Mārtiņš Mauers, Juris Dzenītis u. c. runāja Rīgas radiofonā, nolasot NKVD priekšā uzrakstītos rakstus. Vēl pēc gada, 1947. g. 5. jūlijā runāja bij. internētais dzelzceļu techniķis Edm. Dambergs, nolasot 20 internēto uzvārdus, nodarbošanos un dzīves vietas. Puse no tiem dzīvoja tālos pagastos."

Nākošo divu izbēgušo stāsti rāda, ka arī šie, brīvībā palaistie vēlāk atkal tika apcietināti.

„Rīgā bija daudzas kara gūstekņu nometnes un arī speciālas nometnes tā sauktajiem agrākajiem Padomju Savienības pilsoņiem (latviešiem, lietuviešiem, igauņiem, poļiem); tos nekvalificēja kā gūstekņus, bet sauca par tādiem, kas atrodas izmeklēšanā par darbību ienaidnieka labā. No šīm nometnēm daudzus gan atlaida, bet drīz tos atkal pievāca civilā NKVD, sekoja drīza tiesa un izsūtīšana, bet daudzi vienkārši pazuda bez vēsts.

NODEVĒJU SKOLAS PODOMJU SAVIENĪBĀ

(Pārnesums no 4 lpp.)

tiek sagatavoti varas pārņemšanai Rietumu zemēs. „Ļeņina institūta" īstais organizētors un vistiešāko komūnistiskās cīņas metožu izstrādātājs bija Andrejs Ždanovs.

„Ļeņina institūta" graduētie ir savas zināšanas likuši lietā: Bieruts — Polijā, Pīks — Austrumvācijā un Gotvalds — Čechoslovākijā ir saņēmuši valsts vadības grožus rokās un stingri velk pavadu uz Kremļa pusi. Kusinenam — Somijā tas nav pilnīgi izdevies. Vēl mazāk panākumu ir Francijā, Itālijā, Brazilijā un citur izvietotajiem, kādreizējiem „Ļeņina institūta" studentiem.

Šodien arī Rietumu pasaulei ir atvērušās acis. Tā vairs nesapņo par draudzīgu saprašanos ar Padomju Savienību, bet gatavojas cīņai. Šī cīņa būtu daudz vienkāršāka, ja visās pasaules malās nebūtu izsēti Padomijas nodevēju skolas apmācītie, kas nav snauduši, bet stingri strādājuši to darbu, kādam viņi ir skoloti. Un Rietumu valstīm ir daudz rūpju, no savām zemēm izravējot nodevēju skolu beigušo radītos dīgļus.

Nobeidzot, jāpiezīmē, ka Austrumu varas apņemtajās zemēs Kremļa pārvaldes spēks ir ievērojami mazinājies, to iekšējā viengabalainība ir tikai relātīva. Kremlis, cenzdamies norīt visu, ko varējis sagrābt, pašreiz savā iespaidu sfairā ir ietilpinājis tik milzīgus un savā starpā nesaderīgus cilvēku kontingentus, kurus tam nepārveidot par sevis iecerētiem un vēlamiem ne nākošo 100 gadu laikā, — drīzāk tā iekš- un ārpolitikai būtu jāpārveidojas. Un tā arī Kremlis, ne spējot savaldīt sevis izsauktos garus, būs spiests kapitulēt, jo cīņa jau stāv durvju priekšā... bet cīņa būs smaga.

TIKKO IZNĀKUSI
(10. izdevumā)
A. ŠVĀGERES — VĪKSNES
LATVISKĀ UN MODERNĀ VIRTUVE
Padomi nama mātēm, kā pareizi gatavot uzturu. 448 lpp., ies. $2.70
Grāmatnīcām un grāmatu galdiem vai apvienotiem pasūtījumiem — atlaide
Izdevēja H. Tillera gaļvenais pārstāvis ASV un Kanadā
ROBERTA KRŪKLIŠA GRĀMATNĪCA
1201 E. Grand River Ave, E. Lansing, Mich., USA

Sestdien, 26. janvārī, plkst. 15.15, St. Vladimira baznīcas sporta zālē, 402 Bathurst ielā, sacentīsies
HAMILTONAS DV — TORONTO SPORTA KLUBS
SIEVIEŠU un VĪRIEŠU VOLEJBOLĀ; VĪRIEŠU BASKETBOLA
Plkst. 20 vak. Yonge ielā 530, 7000. Kluba telpās (2. stāvā virs Parkside Tavern)
GALDIŅI ZĀLĒ — LĀBA MŪZIKA — ATSPIRDZINĀJUMI
Ieejas maksa sacīkstēs $0.35, jaunatnei līdz 16 g. un gaidām formas tērpos brīva, dejai $1.00. (382)